

»Novi list« izhaja vsak petek zjutraj. — Uredništvo in uprava sta v Gorici via Mameli 5; telefon št. 308. — Poduredništvo in podružnica uprave v Trstu via Valdirivo 19/III; telefon št. 3908. — Uradne ure vsak delavnik od 9. do 12. ure.

Novi list

Naročnina za celo leto 15 L., za pol leta 8 L. Za inozemstvo 30 L. — Trgovski oglasi po 1.— L., osmrtnice, poroke, poslane, oglasi denarnih zavodov itd. po 1.50 L. za 1 mm v stolpcu. — Mali oglasi po 50 stot. za besedo, najmanj 5 lir.

STEV. 6.

V GORICI, PETEK 3. MAJA 1929.

LETO I

Tedenski koledar.

3. maja, petek: Najdenje sv. križa; Mavra, mučenica. — 4. sobota: Florijan (Cvetko), mučenec. — 5. nedelja: 5. povelikonočna (križeva) nedelja. Pij V., papež. — 6. ponedeljek: Janez Evang. pred lat. vrati. — 7. torek: Stasislav, škof, mučenec; Gizela. — 8. sreda: Prikazen Mihaela, arhangela. (6., 7. in 8. Križovo.) — 9. četrtek: Kristusov vnebohod.

V četrtek 9. maja je mlaj. Vreme spremenljivo.

Novice.

Kralj in kraljica

potujeta po Sardiniji, kjer ju prebivalstvo svečano sprejema. Ogledujeta si javna dela in različne nove naprave. Obiskala sta tudi vas, ki se imenuje Mussolini.

Hranite »Novi list«!

Kdor bo hranil vse številke »Novega lista« in jih dal koncem leta vezati, bo imel krasno knjigo, katere bo vesel še na stara leta.

Kdor pa misli staviti »Novemu listu« kako vprašanje in bi želel odgovor, mora na vsak način hraniti vse številke, ker se bomo v odgovorih sklicevali na prejšnje številke.

Žalostna pesem brez konca.

Streliivo, ki je obležalo in ostalo ob koncu vojne po vsej deželi, zlasti pa ob bojni črti, je zahtevalo že ogromno žrtev: stotinam je prineslo smrt, na tisoče jih je ranilo. V zadnjih dneh sta se pripetili zopet dve nesreči. 12-letni Anton Fikfak, stanujoč v ulici Aprica v Gorici, je našel z nekim tovarišem na Sv. Marku bombo. Ker sta fanta z nevarno igračo nerodno ravnala, je bomba počila in Fikfaka po rokah in telesu močno ranila. »Zeleni križ« ga je odpeljal v bolnišnico. — 22-letni Milan Terpin iz Renč je nabiral po kraškem hribu vojni material. Pri tem je naletel na neko razstrelivo, ki se je razpočilo in ga na desnem ušesu težko ranilo. Pripeljali so ga v bolnišnico, kjer so ga morali operirati.

Novi minister.

Ker je dosedanji minister za javna dela Giuriati postal predsednik poslanske zbornice, je njegovo ministerstvo prevzel prvi minister Mussolini. Načelnik vlade ima sedaj vsega devet ministerstev, in sicer: zunanje, notranje, za vojno, mornarico, zrakoplovstvo, korporacije, prekmorske posesti, javna dela in predsedstvo. Razen tega je on vrhovni poveljnik fašistovske milice.

Smrt.

V Biljah je umrla gospa Jožefa Zamar, mati tamošnjega g. kurata. Dosegla je častitljivo starost 81 let. Imela je slovesen pogreb, pri katerem so domači pevci z g. J. Bratužem na čelu peli pretresljive žalostinke. Pokoj blagi ženi, g. kuratu in ostalim žalujem pa naše sožalje. — V Gradcu je umrla gospa Tekla Glaser, soproga pokojnega dr. Karola Glaserja in mati odvetnika dr. Vladimira Glaserja. Pokojnica je bila po rodu Poljakinja. Naj počiva v miru!

Nov zločin.

V Luksemburgu je italijanski delavec Ascanio Gino zahteval od uradnika tamkajšnjega italijanskega konzulata neke listine, najbrž potni list, ki mu ga ta ni izročil. Zato se je hotel Ascanio maščevati in je uradnika ustrelil. Morilca je policija takoj zaprta.

Lurd.

Pred dnevi se je vrnil iz Lurda v Turin vlak italijanskih romarjev. Med romarji je bilo tudi mnogo bolnikov. Veliko pozornost je vzbujala zlasti redovnica, ki se je odpeljala v Lurd z životom v mavcu in so jo morali nositi, a se je vrnila ozdravljena. »Kako gre?« so jo vpraševali presenečeni in ganjeni znanci ob povratku. »Zelo dobro; sedaj lahko sama hodim,« je odgovarjala vsa srečna.

Številnim družinam.

Načelnik vlade je nakazal sledečim družinam s številnimi otroci podpore: Srečkotu Likarju v Idriji 300 lir, Ivanu Lapanji v Cerknem 200 lir in Fr. Lavrenčiču v Komnu 200 lir.

Montecassino.

V staroslavni benediktinski opatiji Montecassino, ki jo je že l. 529. ustanovil sv. Benedikt, obhajajo stoletne svečanosti. Kot papežev odposlanec je navzoč državni tajnik kardinal Gasparri. Vlado zastopa prosvetni minister Belluzzo. Nekaj časa so krožile govorice, da se bosta svečanosti vdeležila celo papež in kralj.

Novi tržaški deželni odbor

je takole sestavljen: predsednik odv. Peter Pieri, podpredsednik dr. Hektor Chersi, odborniki: odvetnik Karl Chersi, dr. J. Luccardi, Ludvik Leschi, dr. Humbert Mestron, inž. F. Spangaro in Mih. Stavro di Santarosa. Nadomestna odbornika sta arhitekt Josip Lucatelli in dr. Jernej Vignini. Novi deželni odbor bo prihodnjo nedeljo 5. t. m. slovesno zaprišežen.

Proti alkoholu.

V nedeljah je v Romuniji prepovedano točenje alkoholnih pijač.

Med diplomati.

Zborovanje za razorožitev v Ženevi zelo slabo napreduje. Vse kaže, da bo načrt zopet padel v vodo. Diplomati so pa kljub temu dobro razpoloženi. Grški zastopnik Politis je rekel na torkovi seji, da človek ne sme biti nikdar prevelik črnogled, zakaj že večkrat se je zdelo, da je Zveza narodov po dolgi pogajanji porodila miš, a pozneje je miš pokazala moč leva. Nemški zastopnik je odgovoril, da bi bila Nemčija zelo srečna, če bi se rodil namesto miši naravnost slon.

Turški zunanji minister v Rimu.

Te dni se mudi v Rimu gospod Tefwik Rušdi, minister zunanjih zadev turške republike. Turškega diplomata so sprejeli zelo svečano. Bil je v avdiciji pri kralju, nato se je sestal z načelnikom vlade Mussolinijem. V ponedeljek 29. aprila sta Tefwik Rušdi in Mussolini končno potrdila pogodbo med Italijo in Turčijo, v kateri si obljubljata obe državi za slučaj vojne nevtralnost. Ako nastanejo med Italijo in Turčijo spori, se bodo reševali mirnim potom, to je pred razsodiščem. To pogodbo so podpisali že lansko leto, sedaj se je le končno veljavno potrdila ali kakor se pravi ratificirala.

Visokošolski kongres.

Zadnji teden aprila so v Varšavi zborovali katoliški študentje vseh slovanskih dežel. Prihodnje leto bo tako zborovanje v Ljubljani.

Nov kanonik.

V torek 30. m. m. je bil investiran v Gorici v kanonika bivši dekan v Trzinu gospod Ivan Kren.

75-letni novomašnik.

Redko sta oče in sin istočasno duhovnika. Zgodilo se je pred kratkim na Saksonskem v Nemčiji. V župniji Tegel je čital novo mašo na praznik sv. Jožefa zdravstveni svetnik dr. Avgustin Kleineidam, ki je začetkom tega leta dosegel lepo starost 75 let. Pri maši sta mu stregla sinova župnik Jurij in kaplan Valter. Papež Pij XI. je čestital novomašniku.

Prosti šolnine.

Prosvetni minister Belluzzo je predložil parlamentu zakonski načrt, po katerem se oproste vsake šolnine dijaki, bivajoči v zadrski, reški in istrski deželi ter dijaki, stanujoči v goriskem, idrijskem, tolminskem, posojnskem in gradiščanskem okraju. Ista ugodnost je določena za dijake iz južnega Tirolskega.

Tujci prinesejo denar.

Po poročilih listov je prinesel tujski promet Jugoslaviji v zadnjih 10 letih 4 milijarde dinarjev.

NOVI list

1929 C 134/1929

070(450.36=163.6)

Verouk v šolah.

Prosvetni minister Belluzzo je poslal vsem šolskim skrbnikom države okrožnico o poučevanju veronauka v ljudskih šolah. V njej pravi, da se mora verouk vršiti v popolnem sporazumu s škofi, ker se drugače ne da do doseči trajni uspehi. Ako cerkv. oblastvo označi učitelja za nesposobnega učiti veronauk, se ne sme nad tem nihče spotikati ali pritoževati. Za nadzorovanje veronauka imenujejo škofi je posebne duhovnike, ki smejo stopiti v šolske prostore in javiti nedostatke državni šolski oblasti. Učitelju samemu pa ne smejo delati nikakih opazk.

Po madjarsko.

V neki madjarski vasi se je nedavno poročil sin bogatega kmeta. Svatba je trajala sicer »samo« 24 ur, vendar so gostje v tem času pojedli: 300 kg govedine, 350 kg jagnjetine, 80 kg teletine in 140 glav perutnine. Poleg tega je bilo potrošeno za razne potice 50 kg masla, 1500 jajec, 10 vreč moke, 100 kg sladkorja in 200 litrov mleka. Vse te obilne reči so »zalili« s 700 litri vina, s 35 l likerjev in s 50 l kave.

O lužiških Srbih,

ki tvorijo malo narodno manjšino v Nemčiji, je pred kratkim predaval v Ljubljani njihov prvoboritelj g. Jan Skala. Čeprav jih ni niti 50.000, se vendar upajo ohraniti.

Nova bomba.

V francoskem afriškem mestu Tunis so protifašisti položili v uredništvo italijanskega lista »Unione« bombo, ki je podrla zid in močno poškodovala tiskarske stroje. Ravnatelj tiskarne De Paoli je ostal na čudežen način živ in nedotaknjen.

Požar v bolgarskem parlamentu.

V bolgarskem sobranju v Sofiji je v torek 30. aprila izbruhnil ogenj, ki so ga le z veliko težavo pogasili. Nož tranjost zbornice je vničena. Sumijo, da je kdo ogenj podtaknil.

21 otrok!

V neki vasi pri Ljubljani se je v družini posestnika Alojzija Beta rodil 21. otrok. Dvanajst jih je še živih.

Starosta slovenskih odvetnikov.

Pred kratkim je umrl v Ljubljani odvetnik dr. Fran Papež, ki je bil starosta slovenskih odvetnikov: lansko leto je praznoval svojo 90. letnico. Svoječasno je igral v političnem življenju dokaj vidno vlogo.

Birma v Trstu.

Tržaški škof mons. dr. Fogar bo delil zakrament sv. birme kakor sledi: Na binkošti 19. maja pri Sv. Juštu po veliki maši ob 9. in ob 11.30. Ponedeljek 20. maja pri Novem Sv. Antonu ob 10. Četrtek 23. maja pri Starem Sv. Antonu ob 10. Nedeljo 26. maja pri Sv. Jakobu ob 9.30 in ob 11. Nedeljo 2. junija pri Sv. Vincenciju ob 9.30 in ob 11. Nedeljo 9. junija pri Jezuitarjih v Starem mestu ob 10. Nedeljo 23. junija pri Mil. Materi božji (via Rossetti) ob 10. Na praznik sv. Petra in Pavla 29. junija pri Sv. Justu po veliki maši ob 10.

Zaplenjeni Radić.

Vdova pokojnega hrvatskega voditelja Štefana Radića vodi v Zagrebu knjigotržnico, katero je ustanovil že njen mož. V izložbenem oknu trgovine je bila zadnje čase izpostavljena Radićeva slika. Poleg je bil tudi gramofon, ki je neprestano igral »Lepo našo domovino« in »Hrvatsko narodno molitev«, zloženo od Štefana Radića, kar je vzbujalo na ulici velik šum in oviralo promet. Pred dnevi je dobila lastnica knjigotržnice gospa Marija Radić policijski ukaz, da sliko in gramofon odstrani, kar se je tudi zgodilo.

Velik vihar na Japonskem.

V nedeljo 21. aprila je divjal preko Japonske silen vihar, orkan. Zahteval je več človeških žrtev, porušil par sto hiš in jih poškodoval na tisoče. Po topljenih je bilo tudi več ribiških in drugih ladij. Tudi dve vojaški letali z moštvom vred je tresčil v morje.

Za ponesrečenci.

Iz Milana se je odpravil na severni tečaj inženir Albertini, da poišče onih šestero izgubljenec, ki jih je odnesel trup Nobileve »Italije« neznanom kam. Rešilna ekspedicija je najela norveški parnik »Heimen«, da jo popelje na severno otočje. Od tam bodo s sanmi preiskovali ledeno puščavo.

Novi ljudskošolski zakon v Jugoslaviji.

Prosvetno ministrstvo v Beogradu je izdelalo načrt novega ljudskošolskega zakona. Po tem načrtu bodo ljudske šole drugačne po mestih in trgih kakor po vaseh. Po vaseh se bodo prilagodile kmečkemu značaju ljudstva, v mestih pa bosta pri pouku bolj vpoštrevana obrt in trgovina. Na deželi bo imela vsaka šola večji vrt, kjer se bodo učenci urili v gospodarstvu. Šolska obveznost bo trajala od 7. do 14. leta. Verouk bodo poučevali duhovniki.

Za združitev cerkv.

V nedeljo 21. aprila, ko je bil don Bosco proglašen za blaženega, je bila potrjena tudi mučeniška smrt armenskega duhovnika Kozme da Carbiniana. Ob tej priliki je imel sv. oče nagovor, v katerem je poveljeval do smrti vdanost in globoko vernost Armencev ter v iskrenih besedah razvil svojo željo po združitvi vzhodnih kristijanov z rimsko Cerkvijo.

3590 delavskih strokovnih zvez.

Po najnovejših seznamih obstaja v Italiji 3590 delavskih sindikatov, in sicer imajo: industrijski delavci 2401, kmečki delavci 511 in trgovski zastavljenci 577 sindikatov. Ostanek se razdeli na delavce pri železnicah, mornarje in bančne nastavljenice.

Don Bosco proglašen za blaženega.

Don Bosco, znani ustanovitelj saleszijanskega reda, je bil v nedeljo 21. aprila slovesno proglašen za blaženega. Proglasitev je ob navzočnosti petih kardinalov in številnega odličnega občinstva izvršil sv. oče sam.

Duhovniška vest.

Č. g. župnik Fr. Kranjec v Šmarju na Vipavskem je po 47 letih službovanja stopil v pokoj. Kot vpokojenec se je nastanil v št. Mavru pri Gorici in bo upravljal to malo duhovnijo.

To je znanje!

V Frankfurtu na Nemškem živi neki dr. Ludvik Schütz, ki obvlada 200 jezikov. Štejejo ga za čudo sveta.

Sočanom in Trentarjem.

Iz novega mesta vas tem potom še enkrat prisrčno pozdravljam. Bog vam bodi plačnik za vse, kar ste mi dobrega storili. Polovica mojega srca je ostala pri vas v lepih planinah.

Vaš

Ciril Munih,

župnik v Šmarjah.

Gotov dobitek

je zlat prstan, ki ga dobi vsak zastoj, ako zbere 200 listkov, ki so priloženi vsem $\frac{1}{4}$ kg težkim paketom jajčjih testenin PEKATETE.

V zrcalu . . .

Moderni vzori.

Nemški časopis »Der Kreis«, ki izhaja v Hamburgu, piše, da se v naši dobi lep človek preveč ceni, kakor so v srednjem veku človeško lepoto pre malo vpoštevali. Nasprotno pa je vzor dobrega in resničnega človeka stopil v ozadje. Ženski svet, ki ne polaga dovolj važnosti na srčne lastnosti, se tem bolj oklepa zunanje lepote. Nagon za vnanjo lepoto je zlasti polizobraženemu svetu popolnoma izpodrinil čut za moralne lastnosti. Kljub temu velja pa še zmeraj, da spada k popolnemu človeku ne samo lepota, ampak tudi resničnost in do brota.

Račun.

Svetovna vojna (1914—1918) je stala Nemčijo 78 milijard zlatih mark; Avstrijo 22; Turčijo 2; Anglijo 80; Francijo 42; Italijo 18; Britanske domonijone (prekomorska posest z državno samoupravo) 8; Belgijo 2; Rusijo 30; Ameriko 51. Skupaj zneso to nepojmljivo število 340 milijard zlatih mark. Ena milijarda je tisoč milijonov. Vsak dan je pogoltnilo blazno morenje, rušenje in zastrupljanje 237 milijonov, vsako uro 10 milijonov, vsako minuto 170.000 in vsako sekundo 3000 zlatih mark (okoli 13.500 lir!). — Vsako leto umre vsled lakote okoli pol milijona revežev. Za te ni denarja.

Dvoje plemen.

V časopisu »Europäische Revue« je učenjak Alfonz Paquet napisal zanimiv članek o preteklosti in prihodnosti Slovanov in Nemcev. Med drugim pravi: Mi Nemci imamo ponosno dvatisočletno zgodovinsko preteklost, visoko razvito civilizacijo, mi smo ljudstvo mestnih naselij in industrijske organizacije, ki je v vseh trenutkih služila zapadu. Slovani so pa skupina nastajajočih narodov, ki črpa iz svežih sil zemlje, iz kmečkih oblik vzhodnoevropske kulture. Slovan je danes samostojen in življenjskih sil poln zgodovinski tip.

Kako je s politiko.

Najvažnejše vprašanje, s katerim se bavijo v teh dneh politiki skoro vseh držav Evrope in Severne Amerike, je nemška vojna odškodnina. Šele enajst let po končani svetovni vojni so se državniki odločili, da to vprašanje končno javno uredijo. Ker je nemška vojna odškodnina velikanse važnosti za gospodarsko in politično življenje vse Evrope, je potrebno, da naši čitatelji dobe o tem predmetu jasno in popolno sliko. To spada k politični izobrazbi vsakega sodobnega človeka.

Odkar stoji svet, ni bilo gotovo v nobeni vojni toliko mrtvih, toliko poškodovanih in toliko uničenega blaga, kot v zadnji svetovni vojni. Kdor je bil vojak, je streljal patrone in ni pomislil, da stane vsaka patrona toliko in toliko denarja. Teptali smo zemljo, kopali rove, uničevali gozdove, rušili vasi in mesta. Nemci so v Belgiji brez najmanjšega povoda, in sicer izven bojne črte, razstrelili starodavno mesto Louvaine ali Löwen s slavno katedralo in univerzo ter tudi drugače na divji način vničili cvetočo Belgijo.

Nihče ni pri tem mislil, da bo enkrat treba vse postaviti v prejšnji red, da bo treba vse vničeno plačati. Vsakdo je mislil, da bo dobil vse povrnjeno od premaganega nasprotnika.

Priprave na mirovna pogajanja.

Med svetovno vojno so vse države delale načrte, kako bodo svet preobrazile, vse vdeležene države so pripravljale zahteve, ki jih bodo stavile premaganemu protivniku.

Že l. 1916. so nemški in avstrijski krogi ustvarjali na papirju Centralno Evropo, veliko državo, ki naj bi segala od Severnega in Vzhodnega morja do Jadrana in Egejskega morja, od Varšave do Antwerpna. Takrat so se tudi menili, kako bodo uredili notranjost države in kako zagotovili absolutno premoč nemštvu. Že l. 1916. so bile na papirju razdeljene angleške in francoske prekmorske posesti in proučevali so svoto, katero bodo zahtevali kot vojno odškodnino od antante.

Na drugi strani so tudi zavezniki, poznejši zmagovalci, pripravljali in proučevali zahteve, ki jih bodo po vojni stavili premaganim osrednjim silam, predvsem pa Nemčiji. Posebno skrbno so se pripravljali Francozi, ki so bili od svetovne vojne najbolj prizadeti. Francija je imela od vseh vojskujočih se držav sorazmerno največ mrtvih in pa tretjino svojega ozemlja opustošenega. Poleg tega Francozi niso še pozabili leta 1871., ko so morali plačati Nemcem vojno odškodnino v znesku 5 milijard zlatih frankov, predno je nemška posadka zapustila francoska mesta. Omenjena svota je bila za takratne čase, ko je bilo denarja med ljudstvom prav malo, naravnost nezaslišana. Kljub vsemu so Francozi zbrali omenjeno svoto še predno je zapadel določeni rok. Francoske žene in dekleta so se oropala

vseh dragocenosti, uhanov, zapestnic, prstanov, ur, verižic itd., samo da bo domovina zopet prosta.

Francozi so se torej pripravljali na mirovna pogajanja z vso vnemo in čakali trenutka, da plačajo Nemcem oholost iz l. 1871. z enakim merilom.

Pri mirovni pogajanji v Versaillesu je Nemčija morala slušati ukaze dobro pripravljenih zmagovalcev, ki so odvzeli Nemcem vse prekmorske posesti. Nemčija je izgubila rodovitne dežele in bogate rudnike, oddati je morala skoraj celotno brodovje, preurediti je morala na ukaz zmagovalcev najrazličnejša industrijska podjetja, dobavljati je morala svojim nasprotnikom obilo premoga, železa, živine, kemičnih izdelkov in drugih predmetov. Jasno je bilo, da bo morala Nemčija razen tega plačati še ogromno vojno odškodnino, zakaj zmagovalci so se postavili na stališče, da morajo premagane države, to je Nemčija, Avstrija, Ogrska, Bolgarija in Turčija plačati tako visoko vojno odškodnino, da bo zadostovala za

a) plačanje vseh notranjih in zunanjih dolgov, katere so morali zmagovalci napraviti tekom vojne,

b) obnovitev opustošenih krajev, predvsem Belgije, Francije in Srbije, in

c) za plačanje odškodnin in penzij invalidom.

Padec marke.

Vendar je mirovna pogodba, sklenjena v Versaillesu, pustila še odprto vprašanje, koliko bodo Nemci morali plačati vojne odškodnine. To vprašanje je ostalo zato odprto, ker je bilo nemško gospodarstvo radi strahovitega padca marke v veliki krizi.

Danes je jasno, da so Nemci hoteli sami uničiti marko. To je bil predvsem načrt tedanjega nemškega ministra Rathenaua, ki je zastopal naslednje mnenje:

1. Radi določb mirovne pogodbe bo celotno nemško gospodarstvo hudo obremenjeno in zato država ne bo mogla in ne bodo mogli zasebniki, predvsem industrija prenašati bremen, če se prej ne oproste notranjih dolgov.

2. Ker inozemstvo Nemčiji zaupa, bodo mnogi brez dvoma kupovali marke, bodo špekulirali na njeno vrednost, prepričani, da se spet dvigne. Ker je prvotni lastnik mark vedno država, ki jih tiska, in bodo inozemci dobili marke samo, če jih bodo za drag denar kupili, bo tako prišla država v posest tujega denarja, tujih deviz.

Ko je začela padati vrednost marke, je v resnici zelo mnogo inozemcev špekuliralo na vrednost marke in pridno kupovalo nemški denar. Marka je kljub temu zgubljala na vrednosti, saj je tiskarski stroj deloval s polno paro. Končno je bila marka popolnoma vničena. Državna blagajna je

bila polna tujega zlata, inozemci so pa imeli v rokah kupe papirja.

Izračunali so, da so samo Amerikanci zgubili s špekulacijami na marški nad 5 milijard dolarjev ali približno 100 milijard lir; zgube ostalih inozemcev računajo na približno enako svoto. Če pa kdo izgubi, je umljivo, da je moral kdo drugi zaslužiti, in to je bila nemška državna blagajna, ki je bila vse delo potom svojih finančnih zaupnikov dobro pripravila.

Takrat je Nemčija zaslužila in dejstvo je, da je Nemčija v povojnih letih gradila velikanske tovarne, dočim se je vse ostalo evropsko gospodarstvo zvijalo v hudih krčih. Poleg vsega si je nemško gospodarstvo takrat ustvarilo lepih rezerv za čase, ko ne bo ne duha ne sluha o svetovni vojni in njenih posledicah.

Razdelitev vojne odškodnine.

Radi strahovitega padca marke ni bilo mogoče zahtevati od Nemčije plačila vojne odškodnine v denarju; zmagovalci so se morali zadovoljiti s plačili v naravi, to je z blagom, pa naj si bodo stroji, premog, kemični izdelki itd. Treba pa je bilo še vedeti, kako naj se razdeli odškodnina med zmagovalce.

Po dolgih pogajanjih so si razdelili zmagovalci vso vojno odškodnino po sledečem ključu:

1. Od celotne vojne odškodnine, katero plača Nemčija, dobe najprej ameriške Zedinjene države 2.25%, ostalo pa se razdeli takole:

Francija dobi	52	od sto
Anglija	22	od sto
Italija	10	od sto
Belgija	8	od sto
Jugoslavija	5	od sto
Rumunska	1.1	od sto
Japonska	—0.75	od sto
Portugalska	—0.75	od sto
Grčija	—0.4	od sto

skupaj 100 od sto

2. Vojna odškodnina, katero bi morale plačati Avstrija, Ogrska in Bolgarija, bi bila pa tako le razdeljena:

Francija	26	od sto
Italija	25	od sto
Grčija	12.7	od sto
Anglija	11	od sto
Rumunija	10.55	od sto
Jugoslavija	10	od sto
Belgija	4	od sto
Portugalska	—0.375	od sto
Japonska	—0.375	od sto

skupaj 100 od sto

Povojno gospodarstvo premaganih držav je pokazalo, da še dolgo ni računati na kako odplačevanje vojne odškodnine od strani Avstrije in Ogrske. Saj sta dobili obe celo sami velika inozemska posojila in jih še vedno potrebuje. Bolgarija sicer plačuje en del vojne odškodnine, kar je za malo državo sorazmerno mnogo, a komaj kaplja v morju velikih zahtev in potreb, katere naj krije vojna odškodnina državam zmagovalkam.

Samo Nemčija s svojim prirodnim bogastvom in inteligentnim in pridnim narodom se je izvila iz hudih kriz in postala zopet važen činitelj v svetovnem gospodarstvu, istočasno pa tudi sposoben in dovolj bogat dolžnik, ki lahko plačuje vojno odškodnino. Zato se danes malokdo briga za avstrijsko in ogrsko vojno odškodnino, vse države zmagovalke se zanimajo predvsem za vojno odškodnino, katero naj plača Nemčija.

Davesov plačilni načrt.

Do 1. 1924. je Nemčija sicer od dala zmagovalcem zelo mnogo v obliki premoga, železa, živine, barv in drugih predmetov, a takrat še ni bilo rešeno vojno odškodninsko vprašanje, to se pravi, da ni bilo še določeno, koliko in do kdaj mora Nemčija plačati. To vprašanje je skušala rešiti Davesova komisija, ki se imenuje zato Davesova, ker je bil ameriški zastopnik Daves njen predsednik. Kljub dolgotrajnim pogajanjem tudi ta komisija ni mogla končno rešiti vprašanja, temveč je ustvarila le nekak provizorij, to se pravi začasno rešitev. To začasno rešitev vojno odškodninskega vprašanja imenujemo Davesov plačilni načrt, ki obstoji v glavnem v sledečem:

1. Vojno odškodnino mora deloma plačati nemška država sama, ki ima dobre vire v davkih in ni obremenjena s trajnimi notranjimi bremenami, ker se je s padcem marke oprostila vseh predvojnih in vojnih notranjih dolgov.

2. Kot jamstvo za plačanje vojne odškodnine morajo služiti nemške železnice, ki so se tudi rešile v dobi padca marke vseh dolgov. Železnice naj prispevajo k vojni odškodnini v dvojni meri, in sicer: a) ves tovorni in osebni promet po nemških železnica naj se podraža s posebno pristojbino, katere iznos se steka v sklad za vojno odškodnino; b) nemške železnice, katerih vrednost znaša okoli 26 milijard zlatih mark, postanejo razen tega v iznosu 13 milijard lastnina vojno odškodninskega sklada, to se pravi antante. Toliko delnic so izročili Nemci zmagovalcem. Toda tudi ostala polovica, ki obstoji iz 13 milijard zadolžnic, je le na papirju lastnina Nemcev. Po Davesovem plačilnem načrtu morajo namreč nemške železnice plačevati tudi od teh 13 milijard zadolžnic antanti letno 5 od sto obresti in 1 od sto za amortizacijo vojne odškodnine. Šele ko Nemci odplačajo vseh 13 milijard, postanejo spet popolni in resnični lastniki druge polovice železnic.

3. Del vojne odškodnine naj končno plača nemška industrija, ki se je v dobi inflacije (padca marke) tudi oprostila vseh bremen in je torej sposobna cenejše proizvajati nego druga z dolгови preobložena industrija. Nemški industriji je bila po Davesovem načrtu naložena vojna odškodnina v znesku 5 milijard zlatih mark, zajamčenih z vknjižbo na industrijska podjetja.

Davesov plačilni načrt je stopil v veljavo 1. septembra 1924. in iz zgoraj navedenih virov je Nemčija plačala

leta 1924-25 1000 milijonov zlatih mark,

leta 1925-26 1220 milijonov zlatih mark,

leta 1926-27 1500 milijonov zlatih mark,

leta 1927-28 1750 milijonov zlatih mark.

V l. 1928-29, to je od 1. septembra 1928. do 31. avgusta 1929. bi morala plačati 2500 milijonov zlatih mark in enako svoto tudi v bodočih letih.

Po Davesovem plačilnem načrtu je torej določen znesek, katerega mora Nemčija letno plačati, določeni so viri za plačila, ni bilo pa določeno število letnih obrokov.

Nova pogajanja.

Umljivo je, da hoče vsak dolžnik vedeti, koliko je dolžan in do kdaj bo moral plačevati. Poleg tega se je Nemčija hotela otresti stalnega nadzorstva, katero je izvajal od Davesove komisije postavljeni odbor nad nemškim gospodarstvom. Na jesenskem zasedanju Zveze narodov sta zato nemški kancler Müller in zunanji minister Stresemann pozvala države upnice, da na novo prouče Davesov plačilni načrt in določijo končno svoto, katero naj Nemčija plača. Države upnice so se odzvale pozivu in tako je prišlo do novih pogajanj v Parizu, ki se vrše še sedaj, ko to pišemo.

Upniki zahtevajo, da plačaj Nemčija še 37 let letno svoto, ki začne z 1800 milijoni zlatih mark in zraste potem na 2450 milijonov, od 37. do 58. leta pa plačaj Nemčija stalni obrok 1.700 milijonov zlatih mark. Celotna zahteva upnikov gre za tem, naj plača Nemčija vse medzavezniške dolgov, ki znašajo v sedanjih vrednostih okoli 26 milijard zlatih mark in še gotove zneske za obnovo v vojni opustošenih pokrajin. Do 58. leta bi morala Nemčija plačevati zato, ker je odplačevanje medzavezniških

dolgov določeno za dobo 62 let, od katerih pa so že 4 pretekla in jih ostane torej še 58.

Nemčija je potom svojih zastopnikov dala razumeti, da je pripravljena plačati medzavezniške dolgov, a ne več. Če bi upniki hoteli imeti večja plačila, morajo dati Nemčiji več moči, in sicer s tem, da ji a) prepuste vir, od koder lahko dobiva sirovine brez carin (prekmorske posesti), da se b) na novo prouče carinske določbe, ki danes onemogočajo prodajo nemških industrijskih izdelkov v tujini ter c) da se omogoči zveza med vsemi nemškimi pokrajinami (poprava nemških meja na vzhodu).

Uradna nemška ponudba se je glasila na letni obrok 1650 milijonov zlatih mark skozi dobo 37 let.

V celoti so države zmagovalke zahtevale svoto 39½ milijard zlatih mark sedanje vrednosti (z obrestmi vred bi ta svota v 58. letih skočila na 117 milijard), Nemci so ponudili sedanjo svoto 26 milijard zlatih mark; to se pravi, da upnik zahteva 3, dolžnik nudi 2.

Ne toliko nizka ponudba kot prikrita zahteva po prekomorskih posestvih in po reviziji vzhodnih meja s Poljsko je upnike tako razkačila, da bi se bila pogajanja skoro razbila.

Kaj potem?

Ako bi prišlo do preloma, bi obveljal tudi še za bodočnost Davesov plačilni načrt in Nemčija bi morala že v tekočem letu plačati 2500 milijonov zlatih mark, torej več nego znaša najvišji od zmagovalcev sedaj zahtevani obrok.

Tega se je Nemčija še pravočasno zavedla in odpoklicala na kratek posvet v Berlin svojega glavnega zastopnika dr. Schachta.

Pogajanja se še nadaljujejo v Parizu in upniki pričakujejo, da bo Nemčija zvišala svojo ponudbo.

Če se bodo v Parizu dogovorili in kako se bodo dogovorili, bomo poročali enkrat pozneje.

O slovstvu.

Iz sodobnega ruskega slovstva.

Boljševiška revolucija l. 1917. je tudi v slovstvu zarežala globoko brazdo. Postala je časovni mejnik med staro in novo rusko umetnostjo in znak, ki loči današnje ruske pisatelje in pesnike v dve struji: 1. skupino emigrantov (beguncev), ki delujejo v inozemstvu; 2. sovjetske pisatelje, ki živijo in pišejo doma, v Rusiji. Razlike med obehma strujama se kažejo v vsebini, miselnosti, obliki in včasih celo v jeziku. Emigranti pišejo drugačen jezik, kar je umevno, saj so že dvajset let oddaljeni od domače zemlje in od živega narodnega telesa, ki pravzaprav edino ustvarja jezik.

Med emigrantskimi pisatelji so znani D. Merežkovski, I. Bunjin, Z. Hippius, A. Kuprin, B. Zajcev, E. Čirikov i. dr. Izmed sovjetskih pisateljev pa so znameniti M. Gorki, K. Fjedin, J. Zamjatin, Blok, Brjusov in drugi.

Zanimivo je, kako so razni pisatelji sprejeli revolucijo. Al. Blok pravi, da se je zaprl v svojo sobo, kjer je v tihih nočeh razločno slišal, »kako se stari svet ruši«. Zdelo se mu je, da se v plamenih in mukah poraja nova Rusija. V divjem viharju pa ni videl boljševiških vojakov, temveč dvajset apostolov s Kristusom v sredi. Blok je jasno opisal zmede, ki so ob revoluciji nastale, vendar je v njem zmagala močna vera v bodočnost Rusije. — Leonid Andrejev, ki je živel v inozemstvu, je pa ob prevratu občutil samo grozo. Napisal je knjižico »S. O. S.« (rešite naše duše), ki je polna groze.

Tri čisto različne osebnosti so Vl. Majakovski, S. Jesenjin in M. Voločin. Prvi je futurist, pesnik razbrzdane življenja in gibanja, drugi je pesnik ruske vasi, tretji pa temelji v preteklosti: vsi ti trije so po svoje doživeli in izrazili veliki državni in socialni ruski prevrat.

Revolucija in njej sledeči družabni in državni red sta silno vplivala na razvoj ruskega slovstva, ki se je zelo razmahnilo. Škoda je samo, da mora slovstvo služiti stranki in da je vsaka kritika sovjetskih državnih oblastev in njihovega delovanja nemogoča. Koliko snovi se izgubi neobdelanih in koliko resničnih umetnin je radi nesvobodnega izražanja pokvarjenih. Kljub temu pa kaže rusko slovstvo velik napredek. (Po razpravi Rostislava Pletnjeva »Ruska literatura po revoluciji«, Dom in svet, 1929.)

Shaw na Brionih.

Svetovnoznani angleški pisatelj B. Shaw je že par tednov na istrskih otokih Brioni, kjer uživa dobroto podnebja in piše novo knjigo.

Dr. Miroslav Brumat: Sv. Terezija Deteta Jezusa in presv. Obličja ali Mala Cvetka Marijina.

Gorica, 1929. Str. 416.

V tej knjigi spoznaš izredno lepo življenje svetnice iz naših dni. Mala Terezija se je rodila l. 1873., umrla pa je 1897. Pisatelj je opisal življenje »Male cvetke«, ki je dosegla svoj višek v samostanski tihoti. Življenjepis je spretno razdeljen na 31 dni. Vsak odlomek je tako obdelan, da je prav za vse, ki žive v svetu, zvesto ogledalo, v katerem vidijo, kakšni bi morali biti. Knjiga se čita kot zanimiva povest. Zato jo bodo ljudje radi brali in se ob njej navduševali za vzore, po katerih je mala Terezija tako hrepnela. Knjigo toplo priporočamo.

ske luke. Dela bodo trajala približno 12 let. V Jugoslaviji so Francozi kupili dalmatinsko podjetje Sufid, ki proizvaja iz vodnih sil Dalmacije elektriko in je bilo doslej v italijanski posesti. Francozi so se obvezali, da vložijo v podjetje do 450 milijonov frankov in vporabljaajo v njem le domače delavstvo. Tekom 5. let mora biti tudi naobraženo, vodilno delavstvo v tričetrtinski večini jugoslovansko. Pred kratkim je jugoslovanska vlada izročila Francozom melioracijska (izsuševalna) dela pri Pančevu ne daleč od Beograda, kjer gre za kupčijo 300 milijonov dinarjev. To je šlo na škodo Nemcev. Berliner Tagblatt pravi, da so Jugoslovani storili to iz političnih razlogov, in sicer radi neurejenih predvojnih dolgov Franciji. Z gospodarskimi ugodnostmi, ki jih da Francozom, bi si radi pridobili v Parizu boljše plačilne pogoje.

Ravno tako se opaža gospodarsko prodiranje Francozov v Romuniji.

Bolgari v Dobrudži.

Po balkanski vojni leta 1913. je Romunija dobila tudi Dobrudžo, ki je spadala prej k Bolgariji. V deželi živi 200.000 Bolgarov. Tej slovanski manjšini se ni nikoli dobro godilo. Hudo se je pritoževala, da nima šol in prosvetnih organizacij in da se njeno časopisje preganja. Odkar je prišel v Romuniji na vlado kmetski voditelj Maniu so se pa razmere precej izboljšale. V novem listu manjšine, v Dobrudžunskem pregledu, pišejo, da se Bolgari sedaj bolj svobodno gibljejo nego prej.

Vojvoda Stepan Stepanović umrl.

Dne 29. aprila je preminil eden največjih vojaških talentov Jugoslavije vojvoda Stepanović. Rodil se je 28. februarja 1856. v bližini Beograda in stopil mlad v topničarsko šolo. V vojni proti Turkom leta 1877.—78. je poveljeval bataljonu prostovoljcev in 22-letni fant je postal po svoji junaški hrabrosti znan po vsem Balkanu. Pozneje je Stepanović postal podnačelnik glavnega stana in od l. 1908. do

Okno v svet.

Nova avstrijska vlada

se je po 28-dnevnih pogajanjih sestavila. Načeluje ji krščanski socijalec Steeruwitz. Dr. Seipel ni hotel več prevzeti vladne oblasti. Večino tvorijo še nadalje kršč. socijanci, velenemci in kmečka zveza.

Marka se maja.

Kakor pišemo v današnjem političnem pregledu, so nastale pri pogajanjih med Nemčijo in bivšo antanto težave radi vojne odškodnine. Nemški zastopnik dr. Schacht je zapustil Pariz. Posledice so se takoj pokazale na denarnem trgu. Nemško občinstvo je kar drlo na borzo in v banke ter začelo nakupovati polnovredne ameriške dolarje. Povpraševanje po dolarjih je bilo tako silno, da se je ameriški dolar takoj podražil in je nemška marka začela padati. Nemška državna banka je hotela ustaviti špekulacijo in vrgla po nižji ceni veliko množino dolarjev na trg. Pravijo, da je državna banka zgubila v dveh dneh 5 milijonov dolarjev ali skoro 100 milijonov lir. Po mnenju nekaterih je to pritisk Francozov, da bi izsilili iz Nemcev večjo vojno odškodnino. Drugi menijo, da so Nemci sa-

mi udarili po nemškem denarju, ker hočejo s tem prestrašiti antanto.

Volitve na Angleškem.

Kakor poročajo listi bo 10. t. m. angleška zbornica razpuščena. Dne 30. maja bodo volitve in v prvi polovici junija se sestane že nova zbornica. Zanimanje za angleške volitve je splošno, kajti njihov izid bo vplival tudi na zunanji svet. Vršile se bodo v znamenju boja proti sedaj vladajoči konservativni stranki. Če zmaga delavska stranka, ki je bila že enkrat kratko dobo na vladi, se ne bo spremenila samo smer angleške notranje politike, ampak bi se znala precej preokreniti tudi angleška zunanja politika.

Boj na balkanskih trgih.

Balkanske države so po prirodi zelo bogate, a primanjkuje jim denarja in izkustva. Zato morajo pustiti v deželo inozemske kapitaliste, da organizirajo industrijo. Borba se vrši predvsem med Nemci, Francozi in Angleži. »Berliner Tagblatt« se pritožuje, da se v poslednjem času močno širi francoski vpliv. Tako se je posrečilo Francozom, da so dobili naročilo preurediti vse bolgarske železnice in pomor-

Dr. Ivan Tavčar:

Cvetje v jeseni.

(Dalje.)

»Kaj je?«

Ni mogla odgovoriti, samo z roko je kazala v vodo. Približam se bregu in takoj ga opazim tistega največjega sovražnika »ribiča z roko«. Po belem pesku se je bil priklatil od onega brega, vlekel se je prav ob tleh in malo, trikotno glavico metal tja in sem. Okrog te trikotne glavice je neprenehoma strigel s črnim svojim jezičkom, a po hrbtu je nosil križ v debeli verigi.

Pobegnila je po senožeti navpik. Pri vaški poti na tratini je ležal Kalar. V roki je tiščal odprt nož in v zemljo je suval ž njim. Nekaj je grčal in nerazumljivo govoril. Pri najinemu prihodu vzdigne glavo:

»Dekle naj gre naprej.«

Očividno je bilo, da hoče z mano govoriti. Meta je odšla, Kalar pa je pričel:

»Jezični dohtar, kaj?«

Pritrdil sem mu. Dolgo je zrl predse.

»Morda mi napišeš pismo za sodnijo, da bi potem človek tisto sam nesel v Loko, kjer bi ga zaprli brez listanij in brez žandarjev. Teh se bojim in nočem, da bi me pred otroki uklepali.«

Gledala sva si obraz v obraz. Precej časa! Nato je omahnil in zopet je sekal z nožem po zemlji. Ko se je umiril, mu rečem:

»Poslušaj dober svet! Krivico si mu delal, Luka, to je ena; in kazen je že šestnajst let lazila za teboj; vest te je razjedala, in to je hujše od ječe. Ali ni res?«

Samo zastokal je.

»Reci mu, da ti je žal krivice in da naj v božjem imenu pozabi. Boš vi-

del, da pozabi, in vse je izravnano.«

Ker ni bilo odgovora, sem odšel.

Sredi vasi sem dotekel Meto. Mogoče in skoraj gotovo je, da jo je mučila radovednost, kaj mi je Kalar povedal. Vas vsaka bi bila vprašala po tem, moja deklica pa ni odprla ust — bila je značaj!

Pri Kalarjevi hiši je kazal razmršeno svojo glavo Lovrica izza vogla. Še vedno mu je tičal jok v grlu in čulo se je kakor ihtenje, ko se je drl:

»Lisica! hoha! lisica!«

Meta se še zmenila ni!

Z mecesna pa se je vedno oglašal strnad:

»Čer-čer-čer-čeriti.«

V.

Vsak dan v tednu smo spravljali otavo. Nalagali smo jo na voziče, s katerimi se je težko vozilo po slabih potih. Tuintam smo se morali postaviti kar vsi, da se voziček ni za-

1912. je bil vojni minister Srbije. V balkanski vojni 1. 1912. je vodil drugo armado in prodiral zmagošlavno z njo proti Džumaji, Krivi in Palanki. Leta 1914. je Stepanović izvedel mobilizacijo srbske vojske in stal nato zopet na čelu 2. armade, s katero je na Ceru strahovito potolkel avstrijsko vojsko. Avstrijci so zbegani zapustili Srbijo in bežali v neredu čez Donavo in Savo. Srbija je bila osvojen bojena in njeno ime se je proslavilo pred Evropo. Stepanović je bil v znak hvaležnosti imenovan za vojvodo. Leta 1918. se je Stepanović zopet odlikoval pri razbitju solunske fronte in se po premirju umaknil na malo posestvo v Čačak. Tu ga je kralj Aleksander večkrat obiskoval in se z njim posvetoval o državnih zadevah. Na smrtni postelji je Stepanović videl še enkrat v duhu svoje vojske in jih podžigal k napadu: »Brzo naprej!« so bile njegove poslednje besede.

Pogreb Stepanovića je bil nad vse sijajen, kakor pristoji velikim in za služnim možem.

Pred izredno sodišče.

Kakor smo že poročali, je hrvatski politik dr. Ante Pavelić zbežal v tujino, kjer rovari proti lastni državi. V Sofiji je skupno z makedonstvujušimi mi javno napadal Jugoslavijo in trdil, da je treba z orožjem strmoglaviti belgrajsko vladu. Radi tega je jugoslovanska vlada protestirala v Sofiji in zahtevala, naj se taka sovražna dejanja v bodoče preprečijo. Bolgarski zunanji minister je obžaloval neljubo demonstracijo ter jo javno obsodil. Zagotovil je Belgradu, da se taki prijetljaji ne bodo več v prihodnosti ponovili. S tem je Pavelićevega rovarjenja na Bolgarskem konec. Obenem je bil pa Pavelić naznanjen izrednemu sodišču v Belgrad, ki bo sodilo nad njim po zakonu o zaščiti države. Ni nobenega dvoma, da bodo sodniki moža, ki ščuva tužno proti lastni domovini, pošteno zašili. Če se bo hotel Pavelić vrniti domov, ga vtaknejo za lepo število let v luknjo.

vrtel po bregu. Trpeli smo in trudni legali spat.

Z nedeljo je prišel shod na Gori. Zjutraj je bila maša in ob desetih tudi. Kdor je bil zjutraj v cerkvi, je ostal potem doma. Kar je bilo mladega, je hitelo k desetemu opravilu.

Pri Presečnikovihi sta najprej odrihnila oči in mati s postavnostjo, ki je last pametnih ljudi. Nato sta odšla Danijel in Liza. Že v veži sta se prepirala, in ta prepir se je vlekel z njima, ko sta bila že daleč od hiše. Danijel je hotel, da bi mu dala Liza nekaj denarja. Liza pa se je temu z vso odločnostjo ustavljala. Do Gore je hlapčič brez dvojbe iztisnil zahtevani goldinarček iz starikastega dekleta in gotovo je tudi, da ga je potem zapil.

Pred hišo sem čakal, da pride Meta. Sicer ni bilo dogovorjeno, da bova hodila skupaj. To pa se je umelo samoobsebi; nikomur se ni zdelo čudno, ne očetu, ne materi. Ni je hotelo biti

Kaj nam z dežele pišejo?

Z Notranjske.

Matenja vas. — Dne 23. aprila smo položili k večnemu počitku na pokopališče v Štivanu Meto Oražem iz Matenje vasi. Kljub slabemu vremenu je bilo pri pogrebu izredno dosti ljudi. Bila je vzorna članica Mar. družbe od začetka njenega obstoja. Dve veliki nadlogi sta pokojno Meto mučili prav od mladosti: hud revmatizem in slepota na obeh. Trpljenje je vdano prenašala. Reže in bolniki bodo njene pomoči in tolažbe zelo pogrešali. Pogrešala jo bo tudi cerkev. Zнала je več sto pesmi na pamet. Skozi dolgo vrsto let je pri božji službi s svojim krepkim glasom pela naprej in za njo vsa cerkev do zadnjih dveh let, ko se je ustanovil cerkveni pevski zbor. Dekleta Mar. družbe in moški zbor fantov so zapeli žalostinke pred hišo, v cerkvi in pri grobu, domači g. dušni pastir pa ji je v slovo spregovoril topli nagrobni govor. Spominjajmo se je v molitvi!

Studeno. — Iz ljubezni do lepega petja in za čast hiše božje moramo povedati, da pevcev in pevk hodi na kor vse polno. Čuje se pa le po par sopranov in altov. Vmes slišimo po cerkvi pol tisoča glasov iz orgel. Torej le več zanimanja in veselja ter požrtvovalnosti za res pravo cerkveno petje.

S Krasa.

Skopo na Krasu. — Od 15. aprila imamo že cerkev zaprto. Kdai se začne popravljati, ne vemo. Zidovje ob cestah je tudi razvaljeno. Zdaj stavijo posestniki bodečo žico za ograjo. To je menda prepovedano, a če denemo gladko žico, jo pokradejo in živina uhaja v ogradke.

Kopriva na Krasu. — Umrl je dne 18. m. m. Jožef Gulič p. d. Lahovec. Star je bil 91 let in 6 mesecev. V mlaj-

iz gorenje hiše, kjer se je nekje — kamric in čumnat je bilo tam gori vse polno — oblačila.

Kar se tiče moje osebe, sem jo bil zavil v oblačilce, času in kraju jako primerno. Posebno je bilo to oblačilce primerno kraju, ki leži — kakor veste — že pošteno visoko v hribih. Kdor lazi po hribih, mu je nositi posebno obleko, kar tudi veste. Že nekaj let sem lazil po gorah, zato je mi v tem oziru ni primanjkovalo ničesar potrebnega. Prav nič se mi ni videlo čudno, nasprotno, zdelo se mi je edino pametno, da sem paradiral pred Presečnikovo hišo, kakor bi se odpravljaj na Begunjsčico ali na Kredarico. Na nogah sem rožljal z dobro zažrebljanimi črevlji: méči pa sta tičali v sivih nogavicah, ki so segale do kratkih hlačic. binglajočih mi okrog nagih kolen. Vsej tej krasoti se je pridružil še teman suknjič, zadaj naraven »na ploho«. Ni mi treba še po-

ših letih je bil skozi tri leta tudi koprivski župan. Štiri in dvajset let je bil brez leve roke. Ko se je 1905. vozil v Gorico, se mu je splašil konj in padel je z voza tako nesrečno, da so mu morali v tržaški bolnišnici roko odrezati. Pokojnik je rad molil in rad hodil v cerkev. Naj počiva v miru!

Lokev pri Divači. — Dne 19. aprila je umrla gospa Pavlina Srebotnjak, soproga našega trgovca in posestnika, v prezgodnji dobi 56 let. Pokojnica je bila vzorna mati, zgledna žena, izvrstna trgovka, ljubezniva vaščanka, h kateri se je vas zatekala po nasvet in pomoč. Pogreb se je vršil v nedeljo popoldne. Vozovi, kočije, avtomobili so zavzeli vse lokavske borjače, toliko jih je bilo. Žalni sprevod je vodil ob asistenci dveh duhovnikov č. g. Ivan Zalokar, župnik z Gročane. Do čim je bila duhovščina še ob odprtem grobu, so se pogrebci pri starodavni lipi ob cerkvi še vedno uvrščali, toliko je bilo vdeležnikov. Trinajst dragih vencev so nosili pred krsto, za katero so stopali bližnji sorodniki. Pokojnici daj Gospod večni mir!

Gorenje pri Povirju. — Ker nisem bil že sedem čiških let v Gorenjah, sem se napravil tja tisto nedeljo, ko so Merčani zimo prodajali. Sprva sem se namenil iti samo do Merča. Ker pa nisem imel tam nikake družbe in me niso Merčanci povabili na štruktaje, sem jo užaljen urezal proti Gorenjam.

Iz Merča v Gorenje ali v novodobni povirski Pariz je dobro uro hoda. Pot ni dolgočasna, ker vodi ob južni železnici, med njivami, ogradami in borovimi nasadi. Oni dan sem prišel že precej pozno v Gorenje. Ker pa je bilo prezgodaj, da bi šel spat na »Beta-lov« svinjak, sem se zmuzal v kuhinjo ter sedel poleg treh gorenjskih možakarjev naročivši si četrtinko gorenjskega »žvižgovca«. Od njih sem zvedel, da so za sedanji novi gorenjski križ »ajmožno« skladali tudi Po-

sebej povedati, da mi je čepel na glavi obrabljen in zasvaljkan klobuček in sicer s krivci, kakor pristojé hribolazcu.

Živel sem v prepričanju, da sem oblečen jako pametno, jako vkusno in predvsem tudi jako praktično. Ni mi prihajalo na misel, da sem podoba, kakor ni nastopila v teh krajih morda še nikdar in katere velika smešnost ne odide prebivavstvu. Vtiskom smešnosti so naši pogorci jako dostopni.

Končno je Meta vendarle prilezla iz hiše.

»Kje vendar tičiš?« sem se jezil. »Na Gori se zvoni že ta dolga, midva pa se še odpravila nisva.«

»Dosti je še časa,« se je kratko odrezala, »v pol uri pa bomo gori.«

Takrat je opazila moje do kolen segajoče nogavice — dolge nogavice je smela v pogorju nositi samo ženska — binglajoče moje kratke hlačice in moj od zadaj široki deski podobni suknjič, pa se je sklonila skoraj do

virci, ter da mislijo Gorenjci zidati zavetišče za onemogle tetke in strice. Drugi dan sem si ogledal prijazno gorenjsko vasico, ki je sedaj vsa prenočljena. Tam, kjer so bile nekdanj slamnate bajte, so sedaj udobna poslopja krita z opeko. Hišna okna, ki so bila nekdanj zamrežena s pajčevino, so sedaj okrašena s snežnobelimi preprogami in lončki pisanih cvetic. Da bi se pa komu ne zameril, nisem pogledal v štibeljce, kako imajo urejene. Bom pa to storil drugič, ko se bom še obračal po Gorenjah.

Tomaj. — Trtorejci smo. Zato pa povemo, da je mraz vzel zlasti gorcijan, trbljan, stari refošk in črnino. Sadno drevje, razen fig, se je mrazu dobro upiralo. Naši gospodarji so se močno poprijeli italijanske pšenice; pa se je izkazalo, da ni za naše mrzle kraje. Treba se bo poprijeti naših vrst. Naša posojilnica je naročila semenski krompir. Ljudje so se vrgli nanj ko vojaki v fronti na menažo. Marec je bil lep; zato smo dosti porodelali. Dež je tudi prav prišel, da je poživil naravo. Kdor pa hoče sebe poživiti, naj pride po teran, ki ga je pa le malo več.

Štanjel na Krasu. — Hočeš, nočeš, moraš — plesati! Tako se je zgodilo v soboto 6. t. m. pri nas. Neki gostilničar, ki je vedel, da na njegov ples ne bo prišlo nič kaj domačih deklet, je poslal v Kobdijl po tovorni avtomobil, s katerim prevažajo teleta. Šli so v bližnjo Hrušičo in tam naložili deklet, kar so jih mogli dobiti. Nazaj domov so pa reve morale pete brusiti.

Občina namerava speljati cesto mimo hotela »Miramonti«. Prav bo prišla zlasti tujcem, kmetom bolj malo.

Temnica. — 14. aprila smo nesli k večnemu počitku 18letno dekle Lucijo Štepančič, vrlo cerkveno pevko. Pobralla jo je sušica.

Sveto. — 21. aprila smo imeli lepo cerkveno slovesnost. Isti dan se je tudi poročila naša domačinka Pavla della Schiava z inženirjem Alojzijem Kukanjo. Nevesta je vzor mladenke.

tal, tlesnila z rokami in se nato začela smejati na tak način, da so ji kar solze lile po licih.

»Kakšen si vendar? Vsa Gora se ti bo smejala! Kdo bi s takimi hodil?«

In zopet se je spustila v smeh. Nič mi ni pomagalo: v največji hitrici sem se moral preobleči in odložiti hribolazniško svojo slavo. Samo posvaljkani klobuček je dobil milost v njenih očeh, in to radi krivcev, ki so bili dekliču všeč.

Na drugo stran pa ne morem zamolčati, kako se je bil ta spaček sam oblekel in napravil.

Takrat v kmetijskih hišah še ni gospodarila tista zoprna gosposčina, s katero se danes pačijo naša dekleta. Če se v Poljanah postaviš na brv pred cerkvijo, pa ti prihajajo z bluzami, in vrag naj me vzame, če ni vsako leto več klobukov na ženski strani. Na nogah, ki se včasih merijo z velikostjo čolna, pa se blesté beli ali še celo

Iz tržaške okolice.

Milje. — V nedeljo 21. aprila je umrl na svojem domu v Miljah od vseh spoštovani zdravnik dr. Ivan Marsich. Doma je bil iz Kopra. K nam je prišel pred tremi leti. Bil je zelo postrežljiv. Veliko veselja je imel do kmetovanja in čebelarstva. Bil je tudi predsednik Društva za nabavo kmetijskih potrebščin.

Korte. — Oktobra meseca je odšlo več kmetov iz naše vasi v Ameriko. Domov pišejo slabo, prav slabo. Zaslужijo komaj 500 lir na mesec in se klatijo iz kraja v kraj. Hoteli so se že vrniti. Zdaj so se premislili, menda nimajo denarja. Pravijo, da pojdejo zdaj žene za njimi. — Črešnje lepo cvetejo, sadu pa bo malo; po gričih bo morda še kaj, a v dolini je črešnje osmodil mraz. Mandlji so že ocveteli, a tudi z njimi ne bo prida. Strokovnjaki pravijo, da odpadejo radi mraza. Oljke smo povečini obsekali.

Iz Vipavske doline.

Ravne pri Črničah. — Smrt res ne izbira in se tudi ne napoveduje, temveč prihaja kot tat ob uri, ko si najmanj mislimo. Po žalostnih pogrebih v marcu smo 11. aprila pokopali vzorno gospodinjko Alojzijo Slejko iz hšt. 38. Predpoldne 9. aprila je še grabila listje, a zvečer ob enajstih jo je zadela kap. Naj v miru počiva!

Dornberški Saksid. — Čeprav nas loči le kakih dvajset metrov od desnega brega reke Vipave, smo bili do pred kratkim primorani premeriti cele tri kilometre dolgo pot. To je bilo posebno občutljivo, ker imamo vsi zemljišča na dornberški in rihemberški strani. Žilava podjetnost razumnih Saksidovcev je premostila Vipavo v dveh mesecih. Vsi delavci so napravili nad 600 »robot«, vozniki so vozili, potreben les smo sami dali in spravili skupaj. Delo ni počivalo tudi v najhujšem mrazu in še celo močno zamrznjena Vipava nam je bila dobrodošla. S korajžo smo se spravili

na trdo delo in sedaj smo ponosni na res lepi most, ki je dvignil pomen naše vasi v gospodarskem in družabnem oziru. Ker je bilo treba tudi mnogo denarja, katerega smo tudi sami že mnogo žrtvovali, smo naprosili podpore, katere nam naprošena oblastva, kot smo prepričani, ne bodo odrekla.

Skrilje. — Delo pri cerkvi še vedno počiva. Manjkajo tisti okrogli. V naši vasi se godijo kaj čudne reči. Pojavili so se neznanci, ki stikajo za košmi; tudi vino radi pijejo. 4. aprila so pozno ponoči obiskali gostilno pri Piskarju. Mislili so, da bodo dobro opravili svoj posel, a jim je izpodletelo. Obrnili so vse predale, vzeli si tobaka in cigar, nato so se hoteli pogostiti. Toda pri nepoštenem delu niso bili zadostno previdni. Hišni so se zbudili in malharji so jo popihali v noč. Škode k sreči niso napravili velike. To pot so že osmič obiskali imenovano gostilno, a so morali vsakokrat oditi z dolгим nosom. Ljudstvo je v skrbeh.

Uhanje pri Ajdovščini. — Pri naši vasi pelje že od nekdanj most čez Vipavo in služi za prehod več občinam. Zgornji del mostu je star komaj dobrih šest let. Narejen je iz hrastovega lesa, a stebri so starejši in so postali trhli. Bili sta tu že dve komisiji, obrnili smo se na prizadeti občini v Ajdovščino in Rihenberg, pa stvar noče iti naprej. Čujemo, da nekateri iz sosedne občine delujejo na to, da bi se most pri Uhanjah opustil in napravil pri vasi Dolenje. Pri našem mostu so potrebni samo novi stebri v vodi in bi most lahko obstajal še desetletja brez popravila. Na kraju sedanjega mostu je bil pred več ko sto leti kamenit most, ki so ga bili porušili Francozi. Most naj ostane na starem mestu!

Gradišče. — Čas je, da se tudi mi Gradiščani kaj oglasimo. Naša mladina se močno seli v Argentino. Imamo nove zvonove, pa se le eden oglašja. Kdaj se bodo vsi trije oglasili? Vino smo po večini prodali.

zelenkasti čreveljčki. Človek bi najraje skočil z brvi v Ločilnico, da bi mu ne bilo treba gledati, kako se deklice trudijo, da postanejo v mladih letih prave grdobe. Morda nam pridejo še srečni časi, ko bodo naša dekleta s klobukom na glavi vodo nosila, v zadrnjenih modrcih pa plela žito in korenje!

Meta te šege ni poznala. A vzlic temu se je bila napravila, kakor je napravljen oltar pri največjih cerkvenih slavnostih. Nosila je svetlosivo kamrikasto krilce, na katerem sta se počrez vlekla dva v zobce nabrana rumena trakova, da se je videlo, kadar je korakala, kakor bi se vili po kamriku dve rumeni kači. Okrog obraza je imela modro rutico, ki jo je bila prav nalahno zavezala pod vratom. Pri prvem koraku ji je zdrsnila na ramena, da se je v vsej krasoti odkrila lepa glava. Svetle lase si je bila prevezala s trakom iz črnega ža-

meta, kar se ji je prav čedno podalo, skoraj še bolj nego glavnik iz rumene kovine, ki je gledal kot žareča krogna izmed plavkastih kit. Mojo posebno pozornost je vzbujala zelenkasta sirovosvilnata ruta, ki si jo je bila ovila okrog vratu. Ta vrat pa je cvel izmed nežnih, belih špic kakor »ženinček«, ki poganja v svečanu med belim snegom! Ta svilnata ruta je bila pripeta za tilnikom, da se je ondi napravljala ljubka jamica, pripeta pa je bila tudi spodaj, kjer sta že silili na dan rožnati dve gredici, o katerih bi bila nepotrebna vsaka daljša pripomba. Kadar se je prestopala, so zavražala okrog Mete spodnja krila, in kadar je predaleč stopila, so se zasvetile nogavice in se prikazali čizemčki, prikladni vsaki gosposki nožici. Recite, kar hočete, bila je zala ko roža v maju!

¹⁾ Zvonček.

Dobroavlje. — 16. aprila je umrla po daljšem bolehanju gospa Frančiška Hrobat v 75. letu starosti. Bila je mati l. 1914. umrlega sodnika v Kopru Hilarija. Sedaj zapušča še sina živinozdravnika in hčer. Da je bila pokojnica tihega, mirnega in plemenitega značaja, je pričala najboljša udeležba ljudstva pri pogrebu. Lahka naj ji bo domača zemlja!

Zalošče. — Zopet je Vsemogočni utrgal nežno cvetico. Komaj sedemnajstletna Ivanka Vodopivec se je preselila v večnost. Večkrat je nastopila tudi na odru.

Vel. Žablje. — Nekaj se moramo pohvaliti. Fantje se ne menijo več za »škrupavce«. Odkar ni več cvenka v žepu, je izginilo pijančevanje; tudi kletvine je manj. — Umrli je posestnik Feliks Troha, skrben gospodar. Pustil je vdovo s petimi otroci. — V cerkvi smo že par nedelj brez petja. Nič čudnega, če se nihče ne zmeni za organista in pevce, ki morajo na lastne stroške celo za luč skrbeti.

Gaberje na Vipavskem. — Dragi »Novi list«! Sprejmi par vrstic od nas v pozdrav. Ne bomo tarnali več o tej hudi zimi, ker smo že dovolj čitali o njej. Na vel. soboto popoldne smo imeli dva pogreba naenkrat, kar se redko zgodi pri nas. Umrli sta Katarina Lisjak in Marija Vales, obe vdovi. Obe sta bili že priletni. — Naš pevski zbor se je dobro odrezal, zlasti o velikonočnih praznikih. Pod vodstvom g. učitelja Mirka Vodopivca je prav lepo in ubrano prepeval.

Slap pri Vipavi. — Velikonočni prazniki so daleč za nami, a vendar je vredno, da se jih spomnimo. Glavna cerkv. opravila je letos opravil č. g. misijonar Klančnik, ker je č. g. ž. upravitelj bolan. Drugače tako razkošno razsvetljena vas je ostala na veliko soboto še po 8. uri v temi. Ljudje, ki niso pripravili razsvetljave s svečami kot običajno, so bili ogorčeni nad uslužbenci elektr. družbe, češ, da so iz neznanega vzroka zakrivali ta škandal. Pa še par nečestnih nerednosti se je zgodilo. Pri nas je navada, da nosijo nebo, zastave in drugo pri procesiji fantje. Letos pa so se žal izmed 60 fantov dobili le trije, ki so nesli bandero, drugo so nosili možje. Fantje, ali ni to sramotno? Če udari pa kje v bližini »jazz band« ali zaškrlije harmonika, vas ne manjka fantov. — Vsa čast in hvala gre pev. zboru za lepo petje pri procesiji in v cerkvi. — Še nekaj! Prazniki so potekli v znamenju tepeža. Vel. ned. je napadel neki možak že od rojstva pokvarjenega fanta, ki se je seveda junaško branil. Vel. ponedeljek pa so se spoprijele ženske. Pri zadnji bitki je tekla kri.

Gojače pri Črničah. — V nedeljo 21. aprila popoldne nam je g. dekan ob asistenci štirih sosednih in goriških gospodov blagoslovil nove zvonove za našo podružno cerkev. Vila jih je tvrdka De Poli in zvonovi, posvečeni sv. Justu, sv. Blažu in sv. Valentinu, so res lepo delo, ki hvali mojstra. Prav pristrčna hvala bodi izrečena

vsem, ki so pripomogli k lepi slavnosti, vsem požrtvovalnim botrom in botricam, med njimi ugledni in globoko krščanski obitelji Valentinčič iz Gorice, g. profesorju Terčelju za posmenljivi, prelepi priložnostni nagon, g. dr. ju Brumatu, vsem domačinom, ki so tako okusno priredili in ozaljšali slavnostni prostor. Novi zvonovi pa naj bude v vaščanih mnoga, mnoga leta po besedah slavnostnega govornika up in hrepenenje po večni domovini nad zvezdami.

Šturje. — Farnega patrona smo praznovali v nedeljo. Pri nas sta bila g. prof. Terčelj in pevec Bratuž, ki sta slavnost v cerkvi zelo povzdignila. — Zvonovi so pa tudi žalostno zvonili v nedeljo staremu Antonu Fečicu in pa Petru Krečiču iz Grivč. V petek je Krečič vozil oglje. Nad virom Hublja je tako nesrečno padel pod voz, da je bil na mestu mrtev. Bog mu daj pokoja!

Iz goriške okolice.

Miren. — Naš obč. komisar R. Rosi si je premeščen v Vipavo. Na njegovo mesto je prišel dr. Livij Fillach.

Sovodnje. — Naša vas, združena z občino Miren, je dobila novega občinskega komisarja. Dne 21. t. m. se je bivši komisar poslavljaj od nas za trjujoč, da bo namestnik izpolnil od njega dane obljube. Kratkemu nagonu je sledila godba, ki je privabila mnogo, nežnega spola. Da ne bi ostajali za modernim svetom, je bivši komisar poskrbel za primerno električno razsvetljavo. Lanski pridelek turšice je bil zelo skromen. Sedaj smo v skrbah, posebno ker tuja semena ne uspevajo pri nas radi tenke plasti zemlje. — Mesečnika »Družino« ne bomo ocenjevali, ampak pridno brali! To je naša sodba o njem!

Št. Peter pri Gorici. — Pozidava naše župne cerkve dobro napreduje. Upali smo, da bomo našega patrona sv. Petra praznovali že v novi cerkvi, vendar vse kaže, da se to ne bo zgodilo. Vsled hude zime je delo za približno dva meseca zastalo. Na vsak način pa bomo imeli nov in lep božji hram že tekom letošnjega poletja dokončan. Naš dobri g. župnik se mnogo trudi, da bi se to zgodilo in smo uverjeni, da njegovi naporji ne bodo ostali brezuspešni.

Bilje. — Zadnji torek smo imeli kar dva pogreba. Najprvo smo pokopali mater g. kurata, takoj za njo smo pa spremili na božjo njivo 82-letno Terzijo Dominko. N. p. v m.!

Iz Istre.

Padež. — Mnogo nas je brez dela. Upali smo, da bomo kaj zaslužili pri javnih delih, a ne bo nič. Govorili so namreč, da bodo iz Padeža napeljali vodo v Trst. Kakor čujemo, dobi Trst vodo iz Timave pri Sv. Ivanu. Potem je bilo rečeno, da bo Padež gnal novo elektrarno za Reko. A tudi iz tega ne bo nič.

Brezovica pri Materiji. — Iz naše vasi se malo čuje. (Pa dajte se oglasiti, dopisniki! Op. uredništva.) Za danes vam povem le to, da se je 9. aprila poročil Franc Stančič iz Brezovice. Zima se še ni umaknila.

Kubed. — 18. aprila je zatisnil oči za vedno šestinsedemdesetletni Anton Udovič. Bil je vzoren krščanski gospodar in starešina. Bil je tudi daleč na okrog znan kot živinski trgovec.

Breči pri Kopru. — Prav poredko gre glas iz naše vasi. Veselega tako ne moremo nič sporočiti. Skoraj smo obupali nad našimi kmetijami: dve leti suša, letoš pa zima. Škoda se bo poznala še več let. — Tudi od nas se jih je nekaj izselilo v Ameriko. Njihova pisma so prav žalostna. Prav res: boljše doma, kdor ga ima. — Težko nam je pri srcu, ko vidimo, kako naša mladina sili v zgodnji grob. Ponočevanje in plesi! Fantje, ne zapravljajte svoje lepe mladosti in ljubelega zdravja! Igra, ples in ponočevanje, to je visok družinski davek. S tem denarjem bi si lahko naročili koristne liste, kakor je »Novi list«, ki bi vas poučevali v gospodarstvu. — Naš pevovodja Jože Bonač, ki je 14 let spretno vodil naše cerkveno petje, je odstopil svoje mesto mlajši moči. Hvala mu za njegov trud! Nasledniku želimo mnogo uspeha.

Iz Gor.

Čezsoča. — Po dolgih petnajstih letih smo zopet zaslišali veselo novico, da nam je prevzvišeni poslal dušnega pastirja, in sicer preč. gosp. Sava Zora. Kakor zapuščena se nam je zdela naša vas, odkar ni več med nami prebival dušni pastir. Farani, naša dolžnost je da novemu gospodu preskrbimo, da bo mogel med nami ostati.

Soča. — Poslovil se je od nas naš zelo priljubljeni župnik g. Ciril Munih ter šel na svojo novo službo v Šmarje na Vipavsko. Dolgih deset let je služboval v naši težki fari. Ohranili ga bomo vedno v spominu, saj kdo bi preštel vse dobre, ki nam jih je storil. Vsakemu, ki ga je prosil, je pomagal. Bog naj ga spremlja v njegovi novi službi, sreče mu želimo vsi iz srca. Na njegovo mesto v Sočo pride bovški kaplan g. Anton Žagar.

Drežnica. — Odkar nismo imeli slovenskega lista, se je tudi pri nas marsikaj spremenilo. Vsega naenkrat ne moremo povedati, le bolj veselih dogodkov naj se spomnimo. Duhovne vaje za fante smo imeli preteklo zimo. Fantje so se jih redno vdeleževali. Na belo nedeljo je ustanovil naš preč. g. župnik Marijino družbo za fante. Veseli smo tega koraka. — Umrlo je več oseb v letošnjem času. Posebno pogrešamo našega cerkovnika Tomaža Krajnca. Bil je spoštovan in priljubljen v celi duhovniji. Celih 45 let je mežnaril v Drežnici. Večna luč naj mu sveti. — 24. aprila je snežilo kakor o božiču.

Dolje. — Smrt tudi nam Doljanom ne prizanaša. Večkrat se je že v tem letu oglasila ter pokosila med drugimi tudi tri mlade žrtve. Prva je bila Dorotheja Kutin, stara 16 let. Na bolniški postelji je bila sprejeta v Marijino družbo. Na veliki petek smo spremljali k pogrebu Rajmunda Bajta, učenca tretjega razreda, 16. m. m. pa je po dolgi boleznici preminula Marijana Gabršček v cvetju let.

Ljubinj. — Edina vesela novica za našo vas je, da smo zopet dobili svoj list, ki nas seznaja z novicami od blizu in daleč. Bodi pozdravljen! Letošnja huda zima nas je obiskala z boleznijo in smrtjo. Nad 17 mesecev ni smrt poklicala nobenega izmed nas, sedaj pa v kratkem tri. Prvi je umrl stari »Čajbar«, najstarejši mož v fari, rojen l. 1831. Proti koncu februarja je nenadoma preminil Andrej Pipa, po domače Berginc, star 75 let. Vsled pljučnice pa je preminul 18. marca trgovec Ivan Rutar »Bizjak« v starosti 62 let. Bil je pravi mož stare korenine, splošno znan in spoštovan. 20 let je bil občinski zastopnik; med vojno se je v nevarnosti za lastno življenje in premoženje potegoval za ljudstvo. Vodil je kot predsednik Mlekarsko zadrugo 34 let. bil je cerkveni ključar in svoje čase član krajnega šolskega sveta. O njegovi priljubljenosti je jasno govoril njegov pogreb. Cela domača vasica z gospodom dekanom na čelu je spremljala pokojnega iz domače hiše v farno cerkev. Tudi oblastva so bila zastopana.

Pečine. — Na dan, ko navadno zapuščajo hlapci in dekle svoje službe, je pri nas snežilo kakor o pustu. Dobili smo belo odejo, ponekod 10 do 15 cm debelo. Kakor vsa letošnja zima tako se je hotela tudi sedaj znesti nad nami, predno se je poslovila. Škode sneg ni napravil posebne, sadje je z brstjem zakasnelo. Celo listja ni za sv. Jurij še nič. Krompir bomo sadili šele v maju. Isti dan, 23. aprila, je Bog poklical k sebi 63 letno vdovo Terezijo Jeklin s Pečin štev. 35.

Sužid. — Marsikaj bi se dalo povedati o naši mladini, ki žal popiva in pleše ko v dnevih izobilja. V preteklem mesecu sta umrli ženi Marija Menič in Marija Kranjec. — Naša vas je preskrbljena z dobro pitno vodo iz dveh vodovodov. Naše mamice imajo eno delo manj, ker je voda v hiši.

Ravne pri Batah. — Neki mladenič iz Banjšic je pred tedni povozil staro Marijo Bitežnik. Tri in sedemdeset let stara ženica je šla s tremi sosedami k večernicam, na privozi od zadaj kolesar in hoče na vsak način voziti po sredi. Pri tem je zadel ob omenjeno ženo in jo do smrti povozil.

Sv. Lucija. — 11. aprila je umrla v Trstu gospodična Marija Šavli, doma iz Drobočnika. Pokojnica je bila zelo dobrega srca. — Prve dni maja bo zopet odšlo nekaj domačinov preko velike luže v daljno Argentinijo, za kruhom! Želimo jim srečno pot in obilo sreče onkraj morja. Z Bogom!

Lokve pri Trnovem. — Umrli je po kratki boleznici nepričakovano Frančiška Bremec, stara 71 let. Bila je skrbna mati, ki je dobro vzgojila svojo družino. Pokoj njeni duši, preostalim naše sožalje!

Potravno. — »Globoko pod zemljo, v ozki, hladni hiši, kjer šum sveta se več ne sliši«, spi večno spanje od 19. aprila dalje 57letni Štefan Makarovič. Bil je 18 let orožnik v Bosni.

Smast. — Kakor znano je pred leti Soča odnesla precejšen del ceste pod Sv. Lovrencem; sedaj jo pa začno temeljito popravljati. Preložili jo bodo višje na smaško polje. Upamo, da bodo tudi Sočo na kak način zajezili, ker drugače bo trgala naprej in pride tudi do nove ceste ter jo odnese kakor staro. Da mislijo resno pričeti z delom, priča, ker je že nekaj delavskih družin prišlo iz starega kraljestva v Smast. Pravijo da bo potem potniški avtomobil vozil iz Tolmina v Kobarid po levem bregu.

Vrsno. — Letos januarja meseca je odšel iz naše vasi prvi mladenič v južno Ameriko v Argentino. Sedaj se že pripravljajo kar trije. Kakor se sliši tudi druge miče tja, pa ni denarja.

Kaj se sliši po svetu.

Zračen hotel.

V Brocklinu v mestu Njujorku bodo zidali hotel s 75 nadstropji. Visok bo 300 metrov. Stal bo pa 285 milijonov lir.

Ženska zamera.

Pevka Rosalinda Morini v Njujorku je napisala na svojo reklamo, da je sam Otto Kahn pohvalil njen glas kot najboljši. Otto Kahn je namreč milijonar in glavni podpornik Metropolitan Oper. Kahn je dal v časnikih izjavo, da on ni nikoli pevkinega glasu hvalil. Zdaj je pa ta šla naravnost na sodnijo tožiti milijonarja za 4 milijone lir odškodnine, češ, da je s tisto izjavo škodil njeni slavi.

Revna Budimpešta.

Statistični urad v Budimpešti pravi, da ima komaj polovica meščanov ogrske prestolice stalen zaslužek. Ostala polovica pa živi na ramenih teh prvih. Petdeset odstotkov ljudi s stalno službo je zasebnih nameščenec.

Kino.

Na celem svetu je kakih 51.100 kinematografov. Vsak dan sedi v njih približno 10 milijonov ljudi. Kakšnega pomena je torej film! Kot običajno pri modernih iznajdbah smo katoličani seveda tudi tu začeli najprej s kritiko. Šele zdaj se katoliški svet zaveda, da je dosti zamudil, ker ni kina postavil v svojo službo.

Mraz in vročina.

Pravijo, da izza leta 1775. ni bilo v Evropi tako hudega mrazu kakor preteklega meseca. Učenjaki so ob tej priložnosti že začeli računati, kdaj pride ledena doba in kako jo bomo prenesli. Toda nič strahu! Človek lahko

Res je, da doma ni zaslužka, a ljudje božji ne na slepo čez lužo, odkoder le težko, težko prideš nazaj!

Iz Brd.

Biljana. — V nedeljo 5. maja ob treh popoldne bo blagoslovljenje zastave naše Marijine družbe. Odločen je bil za to slovesnost 8. december, a smo zastran zime preložili.

Medana. — V nedeljo 14. t. m. sta obhajala zlato poroko Josip Kraševac in Katarina Kraševac roj. Tinta. Slavljence je blagoslovil in jima držal ganljiv govor preč. g. kurat Milanič. V cerkvi so bili zbrani njuni otroci ter vsi ostali bližnji sorodniki in mnogo vaščanov.

Števerjan. — Števerjanci in Brici sploh smo kasni. Vse se že oglašajo v »Novem listu«, le o nas ni duha ne sluha. Kako je z mrazom in našim bogastvom, veste. Cesta v Ščedno se obnavlja, most pod Oslavjem je tudi odprt, cesta skozi Grojno je v delu. Obljubljena je tudi cesta, ki bo vezala Ločnik, Gradiškuto in Lakence. Odkar so prepovedali javne plese, se pa mladi fantiči in deklički zbirajo zdaj na kaki kašči, zdaj kje v kleti, pa spet na seniku. Si znajo pomagati!

prenese najhujši mraz, če je proti njemu dobro zavarovan. Eskimi zlahka prenesejo 55 stopinj pod ničlo. Za nas Srednjeevropece bi bilo že 40 stopinj pod ničlo usodno. Težje kot mraz bi pa prenesli vročino. Pri 90 stopinjah nad ničlo bi bilo konec življenja, ker se beljakovine, prasnove življenja, ob tej vročini raztope.

Ponočno delo na polju.

Pri nas vidimo tu pa tam kmetovalca, ki opravlja na polju gotova dela tudi ob luninem svitu. Sicer pa pri nas nočno delo na polju ni mogoče. Drugače je tam, kjer obdelujejo njive s stroji. Vsled dolgotrajne zime ni bilo letos marsikje mogoče o pravem času opraviti pomladnega oranja in zato so vpeljali nočno delo. Na motorni plug so pritrdili 2 svetilnika, prvega ki sveti naprej, drugega ki sveti ob zadaj in motorni plug orje kot ob solncem svitu. Tako upajo v Nemčiji, da bodo kljub dolgi zimi opravili še o pravem času vsa pomladanska dela.

Boj proti alkoholu.

V Severni Ameriki je alkohol prepovedan in vlada se bori proti tihotapcem s pravo ameriškansko brezobzirnostjo. V mestu Illinoisu je zvedela policija, da hrani neki Jožef Deking v stanovanju sod vina. Da bi zaslegla pijačo, je obkrožila najprej hišo in razpočila več plinastih bomb, ki so zaprle vsako pot iz poslopja. Nato so šele vdrli orožniki v stanovanje. Ker se je družina branila, so ubili s strelom ženo tihotapca ter porli z bikovko njegovega devetletnega sina. Če se Amerikanci lotijo, ne poznajo usmiljenja.

Španski ponos.

Filip II. Španski je poslal l. 1586. v Vatikan mladega poslanika, da čestita Sikstu V. k izvolitvi. Ko papež ugleda mladega poslanika, ga sprejme z besedami: »Vašemu kralju prav gotovo manjkajo možje, ker mi pošilja golobradnike.« — »Potemtakem bi bilo najbolje, če bi kozle pošiljal, ne pa plemičev,« zavrne poslanik.

Ta tobak!

Leta 1890, so računali, da se pokadi na celim svetu okoli 5 milijonov kvintalov tobaka, deset let pozneje so pokadili že deset milijonov, pri začetku vojne 12 milijonov in danes okoli 18 milijonov kvintalov tobaka letno. To je svet se kadi v veselju.

V Italiji se pokadi letno okoli 300 tisoč kvintalov tobaka, za katerega dobi država letno nad 3.000 milijonov (nad 3 milijarde) lir. Na splošno pokadi vsak italijanski državljani letno $\frac{3}{4}$ kg tobaka, za katerega potrosi letno 86 lir. Največ tobaka se na splošno

no porabi v naših krajih, od vseh provinc v Italiji največ v tržaški provinci, kjer potrosi posameznik letno nad 180 lir za tobak. Če vpoštevamo veliko število otrok in drugih nekadilcev, morajo posamezniki potrositi še mnogo več. Sorazmerno zelo malo izda za tobak južna Italija.

Mrtev mrtvega straži.

V neki vasi blizu Kamnika na Gorjenskem je umrla 72-letna ženica. Domačini so naprosili 82-letnega sosedo Dolinška, da bi pri mrliču stražil. 82-letni starček je vestno vršil svojo službo. Zvečer je molil v hiši ob krsti ter potem celo noč ostal pri mrliču. Tudi zjutraj je še molil rožni venec za pokojno, potem pa ga je gospodar hiše poklical k jedi. Ko se je okrepčal, se je zopet vrnil v hišo k mrliču. Čez čas je v sobi, kjer je rajnka ležala, nekaj zaropotalo. Gospodar je stopil pogledat, kaj se je pripetilo. Nudil se mu je nenavaden prizor: spredaj ob krsti na tleh je ležal stari Dolinšek. Bil je že mrtev.

izšolal, blagi Gabriel Colavini,³⁾ imel si biti v kratkem mašnik posvečen, ali nemila kosa blede smrti te nam je pokosila! In kaj porečem še le od Levpužiča, kaj od Aljančiča,⁴⁾ kaj od Cveliča,⁵⁾ od Comellita,⁶⁾ kaj od nepozabljivega Janeza Lapanja,⁷⁾ kateri usi so bili posvečeni mašniki, so v blagor Cerkve use svoje sile naperjali, in kje so? Ni jih več med živimi; tudi oni so uže odšli »in domum aeternitatis suae«.

Pogledam družinsko, političko življenje, vidim svet ves spremenjen; povsod veje duh zbuje narodnosti, ki ga nekdanj komaj smo po imenu poznali. Kamorkoli pogledam, povsod vidim nove podobe, nove oblike, ves nov svet. Pač res podoba sveta se spreminja »praeterit figura huius mundi« (Cor. 7, 31). Meni samemu se mi usako leto bolj spodmika svet pod nogami; usako leto bolj slabim in boleham; mladost mi je uže davno odšla, in starost mi uže na duri trka; in sam Bog ve ali ni smrt mi uže jako blizu.«

Š. K.

Pisani kamenčki.

Eno največjih zlatih kep ima kot del rezervnega zaklada narodna banka v Bakeru v Zedinjenih državah. Tehta skoro dva kilograma in pol in je bila izkopana v bližini.

* * *

V kolikor vemo do danes, je drevo najstarejše živo bitje. Posebni starci te vrste so sekvoje na ameriški obali Tihega morja, ciprese v Mehiki in drevesa »baobab« v vzhodni Afriki. Neka mehiška cipresa, ki še sedaj raste v bližini Oaxaca, je stara približno 6000 let. Deblo ima premera nekaj manj kot 14 metrov. Če bi hoteli natančno vedeti starost tega orjaka, bi ga morali posekati in prešteti kolo barje v deblu. Tega pa seveda ne bodo storili, dokler bo drevo živelo. Približno starost so mu pa določili, ko so ga primerjali z drugimi drevesi te vrste, ki so jih posekali. Sekvoja dočaka 5000 let starosti. Od živali živijo najdalje velike želve z otokov Galapagos, namreč 200 let. Karpi, sicer malo užitne ribe, živijo 150 let v ribnikih. Papige v ujetništvu dosežejo 80 let. Od žuželk živi najdalje škrtat, namreč sedemnajst let.

* * *

V norveškem mestu Oslo stoji še danes ljubka cerkva, ki je že osemsto let stara. Poleg svojega posebnega sloga je zanimiva še radi tega, ker ni v njej niti enega žeblja, dasi je zgrajena vsa iz lesa. Lesene vezi, lim in leseni klini jo držijo skupaj.

* * *

Britanska vlada je dala liti 80 kilogramov težak zvon iz čistega srebra. Namenjen je za bojno ladjo Nelson. To je največji srebrni zvon na svetu. Kdor ima mnogo sala, maže ž njim tudi po zidu, pravi naš pregovor.

* * *

Marsikaj je zlato, kar se ne svetli! Zlato, ki so ga našli nedavno v Avstraliji, je srebrnobeale barve. Ko pride na svetlo, pa kmalu počrni. Ni

namreč čisto, temveč zlitina zlata in bismuta. Pred davnim časom so v Veliki Britaniji služile kot denar železne palčice.

* * *

Za sladkor se moramo zahvaliti Arabcem. Arabski zdravniki so ga prvi rabili, in sicer kot zdravilo. Kot zdravilo je potem služil vse tja do srednjega veka in le premožni ljudje so si ga mogli privoščiti.

* * *

V ameriški državi Oregon so našli pod skladi vulkanske lave ostanke in sledove dreves, ki jih današnje rastline noslovje ne pozna. Seveda, kdaj so neznana drevesa zelenela, ne more nihče niti približno uganiti: mnogo tisoč let je od tedaj gotovo.

Rado:

Vse mine — vse se spreminja.

In glej! samo dva od vseh teh, Cafou in Zangerle, še učita, usi drugi, nekaj so uže pomrli, kakor Stibel, Mozetič, Budin,¹⁾ nekaj so ali v druge službe prestopili, kakor Juvančič,²⁾ ali pa so v stanu počitka, kakor Crobat in Jerič. Use se je tedaj spremenilo, use predrugačilo, in kar mi srce najbolj meči, skoraj usi moji nekdanji učitelji, voditelji, predstojniki so uže odšli usakter »in domum aeternitatis suae«. (Eccl. 12, 5.)

In pomislim li na nekdanje součence, o! tudi tu nahajam vrste mnogoštevilnih součencev uže precej pretrgane in razredčene. Ne pozabim te mali Prenc, ki sem te v Ipavskem trgu pokopal; in tebe Catinelli, dobri, marljivi, pobožni fantič, ki si nam l. 1831. prezgodaj umrl in kdo bi mogel pozabiti na te, blagi Ovijač, ki si nam v naj lepšem razcvetju, kot lepa rožica 1833. leta usahnil; ali pa vaju Kaus in Celia, ki sta nas oba konec leta 1838. zapustila. Uže si se bil

¹⁾ Semeniški ravnatelj Peter Budin je umrl l. 1858.

²⁾ Martin Juvančič je bil kasneje dekan v Korminu; od ondi se je preselil v Ločnik, kjer je umrl.

³⁾ Colavini Gabrijela je pobrala februarja l. 1842. huda bolezen, ki je v semenišču razsajala tja do avgusta. Tri sobe (tam je danes knjižnica) so bile polne bolnikov. Več jih je tudi pomrlo.

⁴⁾ Aljančič Ferdinand je umrl l. 1843. brž po posvečenju.

⁵⁾ Cvelič Ivan je prišel v Gorico v drugi tečaj. Tedaj je bilo v njem 40 (!) semeniščnikov. Lepega dne je Cvelič kar po francosko zginil iz zavoda. Čez dolgo časa ga je neki bivši součenec videl v Vidmu, kjer je Cvelič nadaljeval in dovršil bogoslovne nauke. Pastir roval je na otoku Krku. Tam je tudi umrl.

⁶⁾ Comelli Bernardin je bil za dušnega pastirja v Ločniku. O Comelliju je nekje drugje napisal Kocjančič, da »ni bilo v njem tistega, kar se opaža pri raznih ljudeh, namreč narodne ošabnosti, ki ljudi tako zagrabi, da prezirajo potem ljudi druge narodnosti.«

⁷⁾ Lapajna Janez se je rodil l. 1861. na Ponikvah. Kot študent je bil na gimnaziji vedno med prvimi. Pred njim je bil le neki Sfiligoj Anton iz Brd, ki pa je imel le izboren spomin, kasneje se je pa menda pobarabil. Lapajna je bil l. 1842. posvečen. Ker vsled prevelikega števila novomašnikov ni mogel upati na kako mesto, je šel za domačega učitelja k nekim plemičem v Milan. Potem je prišel k rodbini Attems-Semler. L. 1845. je kaplanoval v Kanalu. Ker je fara preobširna (tako je sam Kocjančič sodil), je zbolel. Šel se je zdraviti v Kobarid. Od ondi je šel v Bovec pod dekana Janeza Pirca. L. 1847. je pa dobil samostojno kaplanijo v Kredu, toda že leto potem je šel v nadškofijsko pisarno. Čez 10 let je postal nadškofov kancler. Lapajna je bil zelo učen. Zato ga je visoko naobraženi Kocjančič tako cenil. Lapajna, ki je bil uglajenega vedenja, je imel prijatelje celo na Angleškem. Londonski anglikanski župnik Fr. Viljem Vingfieldt, ki se je pozneje spreobrnil, je često prihajal v Gorico na obiske k nadškofijskemu kanclerju Lapajni. (Konec.)

Nove postave.

Varstvo cest in prometa.

(Nadaljevanje.)

Prepovedano je pohajati z vozovi in z živino del ceste, ki je pridržan pešcem.

Zabranjeno je pretrgati z vozovi vojaške čete, skupine dijakov, sprevo de in procesije.

Kdor se pregreši proti tej določbi, mora plačati 25 do 100 lir kazni.

Voz mora voditi oseba, ki je radi svoje starosti telesno in duševno za to sposobna.

Če ni v voz vpreženih več ko 6 živali, ga lahko vodi samo en voznik; če je vpreženih v voz več ko šest živali, sta pa potrebna dva.

Ni dovoljeno zvezati z vozom, v katerem je vprežena živina, več ko še en voz.

Voznik se ne sme oddaljiti od voza niti za trenutek, če ni poskrbel za to, da je bila prej odstranjena vsaka nevarnost za katerokoli si bodi nesrečo; med drugim mora tudi zaviti zavoro.

Tej določbi nasprotni prestop se kaznuje s 25 do 200 lirami.

Nesreča.

Voznik, ki beži, ko je nekoga povozil ali ki pusti nesrečneža brez pomoči, mora plačati kazen 500 do 3000 lir ali pa prestati zapor do šestih mesecev; lahko ga sodnik obsodi tudi na obe kazni. Voznik avtomobila izgubi patent najmanj za en mesec. Če se voznik ustavi, ko je koga povozil in pomaga ponesrečenemu, ga ne zadene preiskovalni zapor, ki je drugače predpisan po kaz. zakonu in kazni, ki jih določuje kaz. zakon, se lahko znižajo za eno tretjino.

Prehitra vožnja je prepovedana.

Voznik mora uravnati hitrost vožnje z ozirom na vrsto voza, zavore in kakovosti ceste, tako da odstrani morebitno nevarnost za ljudi in stvari ter vsako oviro za promet.

Počasna mora biti vožnja na cestnih ovinkih, v bližini križišč in razpotij, tam kjer je razvid slab in zakrit in kjer je cestni padec velik, v ponočnih urah, ob megli, v prahu, v obljudenem okolju.

Voznik mora bolj počasi voziti in tudi se ustaviti, ko se sreča z drugimi vozniki, če se mu ljudje ne morejo izogniti in če se živina, ki se nahaja na cesti, pred vozom plaši.

Kdor se pregreši proti tem določbam, mora plačati 25 do 200 lir in če prehitro vozi ob megli, v prahu ali temi, pa 100 do 500 lir kazni.

Teža vozov.

Skupna teža voza in tovora ne sme presegati 50 kvintalov, če ima voz dve kolesi, 80 kvintalov, če je voz s štiri kolesi in 100 kvintalov, če je voz na šestih kolesih.

Na dobro tlakovanih cestah sme skupna teža doseči 60, 100 in 120 kvintalov (pri istem številu koles ko zgoraj.)

Skupna teža avtomobilov in tovora ne sme pri istem številu koles ko pri vozovih presegati 60, 100 in 120 kvintalov.

Oblastvo, kateremu je podrejeno nadzorstvo cest, sme dovoliti v posebnih slučajih višjo težo.

Vrste vozov.

Vozovi na vprego z živino se delijo v tele vrste:

- a) vozovi za prevažanje oseb;
- b) vozovi za prevažanje blaga;
- c) kmečki vozovi.

Lastniki vozov morajo pribiti na voz kovinasto ploščo, na kateri je zabeležena: vrsta voza, ime, priimek lastnika ali pa naziv tvrde in naziv občine, v kateri lastnik prebiva.

Pri vozu na vprego mora biti na plošči zapisana tudi teža praznega voza in teža, ki jo voz prenese; pri vozovih s strojnim pogonom morata biti obe teži zapisani na posebni plošči.

Teži voza mora overoviti pod nadzorstvom prefekture županstvo občine, v kateri lastnik biva. Za to mora lastnik plačati občini 2 liri.

Kdor bi te določbe ne vpošteval, mora plačati 25 do 100 lir kazni.

Lastnik voza, pri katerem se ugotovi, da tovor presega težo, ki je označena na plošči, mora plačati 25 do 200 lir kazni; isto kazen plača lastnik voza, ki je označen na plošči kot kmečki voz, če prevaža po javni cesti blago, ki se s kmečkim vozom ne sme prevažati po javni cesti.

Kmečki voz mora namreč služiti le kmečkemu posestvu in sme prevažati le stvari, ki so s kmečkim posestvom v zvezi. (Dalje.)

O letališčih.

Lastniki zemljišč, ki so bili oškodovani po zgradbi letališč na vipavskem, ajdovskem, šempaskem in bovškem polju, so nas naprosili za nekatere pojasnila, ki jih tu navajamo:

1. Gradba letališč kakor tudi ureditev pravic prizadetih lastnikov na vipavskem, šempaskem in bovškem polju, je izročena neposredno podtajništvu vojnega ministrstva v Rimu.

a) Zato se morajo prizadeti lastniki iz Vipave, Šempasa in Bovca obračati v svojih potrebah samo na podtajništvo vojnega ministerstva v Rimu. (Minis-

terio della guerra, Sottosegretariato dell'aeronautica, Roma);

b) samo z letališčem na ajdovskem polju ima opravka goriška deželna uprava, ki ima svoj sedež v palači deželnega hipotečnega zavoda. Zato naj se prizadeti lastniki iz Ajdovščine obračajo glede najemninških pogodb, odškodnine in sploh v vseh zadevah, ki se tičejo letališč, na deželno upravo v Gorici.

2. Kaj je z letališči na bovškem in vipavskem polju?

V uradnem listu (Gazzetta Ufficiale) od 4. decembra 1928. št. 282 sta bila priobčena dva odloka vojnega ministrstva. Oba odloka nosita datum 22. novembra 1928. in ukinjata dva odloka od 8. septembra 1928., s katerima je bila odredjena zgradba letališč na bovškem in vipavskem polju.

Na podlagi omenjenih dveh novih odlokov vojnega ministrstva bi morali sklepati, da je zgradba letališč na bovškem in vipavskem polju ustavljena. Iz Bovca in Vipavskega pa nam poročajo, da se dela na zgradbi letališč kljub novim odlokom nadaljujejo. Zaposlili smo za tozadevna pojasnila pri goriški deželni upravi, ki je mnenja, da je bila zgradba letališč na bovškem in na vipavskem polju z novima odlokom ustavljena. Prizadeti lastniki zemljišč v Bovcu in v Vipavi naj pismeno zaprosijo za pojasnilo podtajništvo zrakoplovstva v Rimu, da bodo zanesljivo vedeli, ali je bila zgradba letališč v Bovcu in v Vipavi z novima odlokom res ukinjena.

3. Kaj bo z letošnjimi pridelki zemljišč, ki so jih morali lastniki odstopiti za zgradbo letališč? Pridelki (trava, seno itd.) se bodo oddali v zakup.

4. Kaj bo z odškodnino in kdaj bo izplačana?

Odškodnino za razlaščenca zemljišč na ajdovskem polju bo plačala goriška deželna uprava, v drugih slučajih (Šempas, Bovec, Vipava) bo plačalo odškodnino vojno ministrstvo. Ni mogoče povedati točno, kdaj bo plačana odškodnina; upati pa je, da bo v kratkem plačana, ker je treba upoštevati težak gospodarski položaj prizadetih kmečkih gospodarjev.

5. Kaj bo v slučajih, ko ni hotel gospodar priznati cenitve in je zahteval višjo?

V teh slučajih bo končno odškodnino določila sodnijska komisija.

Ključ do slave in denarja.

Trgovec z dežniki je bil ves obupan. Spomladi je bil naročil zalogo rjavih sončnikov. Prodal jih je od cele zaloge le pet. In to je sitna reč. Še bolj, če mora trgovec za nabavljeno zalogo poravnati menico. V obup pa te zažene, če stopi prijatelj v trgovino in prosi 100 lir na posodo. Tako se je zgodilo.

»He, starina, daj mi sto lir. Jeseni vrnem!«

»Prijatelj, ti si blazen. Trgovina ni več moja. Vsi sončniki so mi ostali.«

»Daj mi sto lir in čez en teden bodo

vsi sončniki razprodani. Kakšne barve so?«

»Večinoma rjavi!«

»Zamenjaj vse druge barve za rjave in daj mi denar.«

Prijatelj je denar res dobil.

»Tista dama, ki je v četrtek dopoldne trčila na Glavnem trgu ob nekega gospoda, naj čez osem dni pride na isti kraj, ker bo naprošena za glavno vlogo pri nekem filmu. Da se spozna, naj nosi pod pazduho rjav sončnik kot ga je imela v četrtek.«

Ta oglas so objavili naslednje jutro

vsi dnevniki. Spodaj v kotu pa je bilo: »Nova zaloga rjavih sončnikov v trgovini 'Moda'«. —

Trgovec z dežniki je po dolgem času še isti dopoldan prodal rjav sončnik. Prav zares, prodal ga je! In prišle so blondinke, črnolaskе, modistke, delavke, poročene, deklice in vse so hotele sončnike; pa prav rjave. Trgovec se je že spotil. Kupoval je bilo pred durmi že celo morje. Še o pravem času je prišel prijatelj. Nič več nista vpraševala: »Želite, prosim.« Kar vsaki po en rjav sončnik sta delila. Zunaj so pa hitele navdušene kupovalke s ključem do slave — pod pazduho domov. Ob sedmih zvečer je bila vsa zaloga razprodana. —

»Pa kako, vraga, si to naredil?«

»Pozneje o tem. Mi lahko posodiš do ponedeljka...?«

PISMA IZ TUJINE.

Couillet, Belgija. — V tukajšnjem premogokopu nas je precej domačinov. Z veseljem smo že pred časom čuli glas, da bo prišel zopet izhajati slovenski časopis. Še z večjim veseljem smo pa prejeli prvi številki »Novega lista«. — Nam, bednim izseljencom, se godi še razmeroma dobro. Izročamo pozdrave vsem v domovini. Če bo g. urednik dovolil, se bomo pa še oglasili. — (Seveda bom dovolil! Urednik.) — Kos Pavel, Nemški Rut; Urban Drole, Nemški Rut; Franc Torkar, Kal pri Stržiščih; Luka Gatej, Kal pri Stržiščih; Angel Torkar, Kal pri Stržiščih; Mihael Bevčar, Bevčarji pri Kanalu; Ciril Mavri, Gorje pri Cerknem; Anton Flander, Orehek pri Cerknem; Matevž Skok, Gorenja Trbuša; Ivan Bizjak, Kal pri Stržiščih; Jožef Bevk, Cerčno.

Zagreb. — Po tako dolgem času, ko ni bilo nobenega glasu iz domačije, smo se tudi tu prav razveselili »Novega lista«. — Pišete o hudi zimi. Tudi tu smo jo občutili — zlasti vrtnarji. Dosti Goričanov je namreč tu, ki se bavijo z vrtnarstvom. Te in pa Bolgare v tej stroki najbolj cenijo. — Želim, da bi »Novi list« objel vse domačine, ki so se razkropili po širnem svetu za kruhom.

Argentina. — Žalostne novice prihajajo od tam doli. Zasluzek je slab, delo je trdo. Na prvo postno nedeljo je bil tam ubit Anton Fatur — Belkator iz Bače pri Knežaku. Pri plesu v neki gostilni so se fantje sprli in neki Ivančič je Faturja tako nesrečno zabodel, da je ta izkrevavel v desetih minutah. Škoda fanta! Nesrečna tujina!

Ti bom eno povedal!

Grof Karenski, ruski poslanik v Parizu, se je nekaj ponoči vračal domov. V neki ozki ulici se neznan človek precej močno zadene obenj. Neznanec izgine nato brez besede. Grofu se vse to zdi sumljivo. Spomni se, da bi neznanec utegnil biti kak žepni tat. Hitro pregleda vse žepe in ugotovi, da

mu manjka žepna ura. Ubere jo za neznancem, ga dohiti in mu po kratkem pretepu vzame uro. Nato gre mirno domov. Doma pove svoji ženi, kaj se mu je zgodilo. Žena pa mu v odgovor pokaže uro, ki jo je zjutraj pozabil doma.

* * *

Inaudi, znameniti računar, se je vozil iz Pariza v Nico. Brzi vlak je hitel mimo pašnika, kjer se je pasla čreda ovac. »17, 38, 69, 123, 178,« je štel Inaudi. Njegov prijatelj, ki je to slišal, se je začudil in vprašal, kako more tako hitro določiti število ovac. »Zelo enostavno,« odvrne Inaudi, »saj je treba prešteti samo noge in dobljeno število deliti s štirimi.«

* * *

Nerodnež pride k slavnemu slikarju, ki mu pokaže svoja dela. Ob sliki neke ženske vzkligne: »Moj Bog, kako je grda! Le kako morete slikati tako grde ženske?« — »To je moja sestra,« pravi slikar smehljaje se. — »Ah oprostite,« hoče neroda popraviti, »saj bi si bil lahko mislil, ker vam je čisto podobna.«

* * *

V stanovanje M. Twaina so nekoč vdrl vlomilci in odnesli vso zlatnino in srebrnino. Radi tega je Twain naslednji dan nabil na vrata sledeči razglas: »Koristno opozorilo za bodoče vlomilce. Danes sem vse zlato in srebrno orodje dal zamenjati z navadnim iz svetle kovine. Vse to najdete v desnem kotu prve sobe v pritličju. Poleg orodja je košara, v kateri spiyo štiri mlade mačke. Ako potrebujete košaro, jo lahko vzamete. Mucke pa prej položite na preprogo, toda na lahno, da se ne zbudijo. Ronota ni treba delati, ker slabo spim. Obujte gumijaste copate, ki so pri stojalu za dežnike. Ko boste odšli, zaprite dobro vrata, da ne bo prepaha.«

* * *

Med pesniki. Neki francoski pesnik je pisal svojemu tovarišu: »Dragi prijatelj! Povabilen sem k družini M na večerjo. Ali mi lahko posodiš svojo obleko, če jo imaš?« — Tovariš mu je odgovoril: »Prav rad, toda pošli mi prej svoje hlače, da ti jo bom lahko prinesel.«

Zahvala

Podpisani se zahvaljujem zavarovalnici »Assicurazioni Generali« v Trstu, da mi je požarno škodo na mojem poslopiju dobro cenila in v redu izplačala.

Priporočam toplo vsakomur to zavarovalnico, katere zastopnik je g. Anton Žele v Št. Petru na Krasu.

Matej Zafred

lesni trgovec, Št. Peter na Krasu.

KATERA DRUŽINA bi vzela k sebi 8 let staro deklico, ki je že vajena hišnega dela. Naslov: Poduprava »Novega lista«, Trst, via Valdirivo 19/3.

SOLA ZA KROJENJE, šivanje, vezenje mode, cvetice. Donda, Trst, Lavatoio 5. Otvoritev tečajev.

CEMENT prima »Udine« ali »Isonzo«, cementne cevi in dimnike, štedilnike, mreže za ograje, traverze in razno železnino priporoča trgovina Repič v Ajdovščini.

SKROPILNICE najnovejšega sistema, žveplalnice, mehe, razpršilnice, kotle itd. dobite po najnižjih cenah pri Lebanu Alojziju, Gorica, via Morelli 15. Sprejema tudi vsa tozadevna popravila.

HAREJ, manifaktura in krojačnica v Dornbergu, ima v trgovini veliko izbero poletnega blaga za moške in ženske. Prodaja tudi klobuke in kape po zelo zmernih cenah. Priporočajo se za obilen obisk.

MLEKARSKE STROJE, nemški fabrikat, ima na prodaj Mlekarska zadruga v Trnovem (Torrenova — Carnaro), in sicer: Posnemalnik 80 litrov na uro 360 L, posnemalnik 160 litrov na uro 460 L, 30 literska pinja (Sturzbuttermaschine) za 240 lir.

KRONE, srebro in zlato, kakor tudi staro zlato kupujem vedno po najvišjih cenah. Vsa popravila kar najhitreje. *Moderna zlatarna*, Corso Verdi 13 (Gorica, nasproti novemu Zelenjadnemu trgu).

PEKOVSKI POMOČNIK išče službe. Naslov pri upravi.

PIRJEVEC JOŽEF iz Orleka pri Sežani št. 36 proda po zelo nizki ceni hišo, hlev za peto glav živine ter zemljišča in pašnike. Kupna cena po dogovoru.

10 DELAVCEV se sprejme v delo v Štanjelu na Krasu. Zasluzek dnevno 22—25 lir. Pojasnila daje Jakomin.

KRIŽEV POT NA PRODAJ! Ker si nabavi stolnica nov križev pot, stavi prejšnjega na prodaj, in sicer po 180.— L za vsako sliko z okvirjem vred. Slike so delo Goričana Paroli, velikost z okvirjem 68×82 cm, okvirji pozlačeni in lepo izdelani. Ponudbe na upravo stolnice, Gorizia, Via Duomo 7/II.

ČEBELARJI! Mnogim čebelarjem so pozimi pomrle čebele in bi si jih radi kupili. Kdor jih ima na prodaj, naj to oglasi v »Novem listu« med »Malimi oglasi«, ki so zelo uspešni.

HLAPCA, ki se razume na vsa kmečka dela, sprejemem takoj na večje posestvo. Ponudbe na upravo »Novega lista«!

GOSTILNO, dobro idočo na zelo dobrem kraju oddam v najem. Naslov pri upravi lista.

KARBIDNO napeljavo za luč v dobrem stanju, kupim. Jurca, Postojna 211.

TRGOVSKI POMOČNIK, večje slovenskega, italijanskega in nemškega jezika, išče službe v trgovini z mešanim blagom. Naslov pri upravnistvu »Novega lista«.

AVTO O M. v dobrem stanju prodam radi selitve. Gorica, via C. Favetti 17.

PODPISANO OSKRBNISTVO ima na razpolago vedno sveža jajca od čistokrvnih belih italijanskih kokoši (Livornese bianca). Oskrbništvo bar. Teuffenbacha, Vipolže pri Gorici.

POHISTVO nudi širom naše dežele znana industrija pohištva, Štefan Gomišček, Solkan 280. Tu je velika izbira oprave iz trdega lesa po najnižjih cenah. Ne zamudite prilike!

Prihodnja številka »Družine«, ki bo izšla okrog 10. maja, bo imela tudi KROJNO PRILOGO!

Za umnega gospodarja.

Semnji v prihodnjem tednu.

Nedelja 5. maja, Cepič.

Ponedeljek 6. maja, Krmin, Kanfanar.

Torek 7. maja, Pazin.

Sreda 8. maja, Podgrad.

Četrtek 9. maja, Gorica.

Petek 10. maja, Ajdovščina, Št. Peter, Škofije.

Poraba umetnih gnojil v Italiji.

Leta 1928. je bila v Italiji porabljen na sledeča količina umetnih gnojil:

Superfosfata 13.120.000 kvintalov (v l. 1927 kvintalov 12.180.000, v l. 1926 pa 15.400.000);

tomaževe žlindre	1.000.000 kv.
kalijeve soli	580.000 kv.
žvepl. amonijaka	1.070.000 kv.
amonijevega nitrata	170.000 kv.
apnenega nitrata	123.000 kv.
čilskega solitra	580.000 kv.

V kratkem pride v promet neko novo umetno gnojilo, ki bo vsebovalo 50% fosforne kisline in 20% dušika.

Izvoz vina iz Italije.

V zadnjih treh letih so bile izvožene iz Italije naslednje količine alkoholnih pijač:

	1928	1927	1926
marsala hl	11.276	11.913	14.173
vermut hl	112.624	106.975	83.804
peneča vina hl	3.692	3.138	3.724
navadno vino hl	762.490	881.216	912.561

skupaj hl 890.082 1.003.242 1.014.262

Iz zgornjih števil je razvidno, da pada izvoz navadnega vina in marsala, dočim raste izvoz vermuta.

Tržni pregled.

Žita in moka: Zaloge pšenice v izvoznih državah so tako velike, da jih ne bo mogoče izčrpati do nove žetve; zato je v splošnem svetovni trg s pšenico, najvažnejšim krušnim žitom, precej mrtev.

V Italiji je prišel dež še pravočasno in rešil bodočo žetev. Stanje posevov je zadovoljivo. Na italijanskih trgih so sledeče cene za 100 kg:

pšenica mehka	lir 132—137
pšenica trda (za testenine)	lir 140—150
rž	lir 102—107
koruza	lir 102—105
ječmen	lir 120—125
oves	lir 112—115
fižol	lir 240—260
moka št. 1	lir 175
moka št. 0	lir 190
moka št. 00	lir 200
moka koruzna	lir 115—120

Iz Jugoslavije ni danes kljub lanskim dobri letini skoraj nobenega izvoza pšenice in koruze, ker so cene previsoke. (Nadaljevanje na 14. strani.)

5 PANJEV čebel proda Pavel Žiberna, Štorje p. Sežana.

Čebelarstva zadruga v Gorici

r. z. z om. zav. vabi vse člane na svoj

redni občni zbor,

ki se bo vršil dne 20. maja 1929. ob 9. uri predp. v prostorih nekdanje kmet. šole v Gorici v via Trieste, s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zad. obč. zbora.
2. Odobritev bilance za leto 1928.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Odbor.

Opozarja se, da se bo pol ure po napovedanem obč. zboru vršil drugi, ki bo sklepčen ob vsakem številu vdeležencev.

Opozarjamo vse čebelarje, da bo po zborovanju imel društveni predsednik čebelarstvo predavanje. Ker čebelarji dobro poznajo njegova izvajanja iz čeb. stroke, je upati, da se udje zbora vdeležje v obilnem številu.

ZDRAVNIK

Dr. Gresic Adalberto
sin

sprejema vedno v svojem
ambulatoriju na

Piazza Vittoria 14/I - Gorica
nad lekarno Cristofolletti.

Odhajajoč iz Gorice se iskreno zahvaljujem vsem prijateljem in znancem in vsi zvesti klijenteli za prijaznost in naklonjenost in kličem vsem skupaj zbogom in dobro srečo.

DR. LOJZE KRAIGHER,
zobozdravnik.

V Gorici, 28. aprila 1929.

Odlikovani Zobozdravniški Ambulatorij

R. BREZIGAR

sprejema

v GORICI
na TRAVNIKU 17/I.

Darilo za birmance

kupite najcenejše pri

JAKOBU ŠULIGOJ,

urar in zlatar

Gorica

Gospodsk. ulica 19 via Carducci 19

ODDAM trafiko eventualno trgovino jestvin s stanovanjem po zelo ugodnih pogojih. Gorica, via Faveti 17.

Vsemogočni je poklical danes zjutraj ob 8. uri v boljše življenje našo predrago nepozabno

Justo Čebokli,

soproga občinskega tajnika,

v 27. letu življenja. Njena lepa duša je odplavala k Bogu, telo oddamo materi zemlji v sredo pop. ob 4h.

Kred 30. aprila 1929.

Žalujemo soprogo s hčerko in vsi ostali sorodniki.

Brez posebnega obvestila.

VABILO

na

redni občni zbor

Kmečke posojilnice v Komnu, v. z. z o. j., ki se bo vršil na Kristusov vnebohod, dne 9. maja t. l. ob 4. uri pop. v župnišču v Komnu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1928.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

V smislu združnih pravil se bo vršil občni zbor pol ure pozneje z istim dnevnim redom ob vsaki vdeležbi članov, če se jih ne zbere ob določeni uri zadostno število.

Komen, dne 29. aprila 1929.

K obilni vdeležbi vabi

Načelstvo.

Zahvala

Tem potom se javno zahvaljujeva cenjeni zavarovalnici LA FONDIA-RIA kakor tudi njenemu glavnemu zastopniku g. Dragotinu Starcu iz Barokovelj, za takojšnje izplačilo požarne odškodnine.

Svetujeva vsem posestnikom, da se zavarujejo le pri tej splošno znani domači družbi.

Jakomin Josip in Karl,
Bonini 23.

POSOJILNICA IN HRANILNICA NA OPČINAH

vp. zadruga z neomejenim jamstvom
sklicuje

za dne 12. maja t. l. svoj

redni občni zbor

ob drugi uri pop. v prostorih Konsumnega in Posojilnega društva na Opčinah.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje let. računov za l. 1928.
3. Sprememba združnih pravil.
4. Nadomestne volitve.
5. Odobrenje pristopa k Centralni Federaciji.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

OPOMBA. — Če ni ob določeni uri zadostna udeležba članov, se vrši drugi občni zbor pol ure pozneje, ki sklepa pravno veljavno glasom člana 35. združnih pravil ne oziraje se na število navzočih.

Semena in rastline

najrazličnejših vrst

M. German

cvetličar

Trst - Via Roma 3

Telefon šte. 50-47, 75-87

Na zahtevo pošljem brezplačno splošni katalog
(cenik) za l. 1929.

Tvornica tehtnic, uteži in mer

Giuseppe Florenc & C.o

TRST via Vidali 9, tel. 84-03

z veliko izbero uteži, mer
in tehtnic oblastveno odo-
brenih iz domačih in ino-
zemskih tvornic.

Popravljamo najrazličnejše tehtnice po zelo
nizkih cenah. Za dobo popravila damo tehtnice
in uteže na razpolago brezplačno.

Gospodinja, ki hoče prihraniti, mora
kupovati pri

**ALL'ECONOMIA
FAMIGLIARE**

TRST - Piazza Ponterosso 5

Tam bo našla prav gotovo zelo ugodne cene,
in sicer:

Mussola za obleko	od L 1.90	naprej
Plavina	2.90	"
Parkali zajamčenih barv	3.75	"
Bombaževina bela, težka		
80 cm.	2.90	"
Platno Madonna	2.20	"
150 cm.	4.50	"
Zefir za srajce	1.80	"
Povoji otroški	1.30	"
Otroške majice	1.50	"
Moške maje	3.90	"
Nogavice moške	1.30	"
" ženske	1.90	"
" jeklena žica	4.50	"
" otroške	1.59	"
Musola volnena	8.90	"
Moške srajce	10.—	"
Rigadin za srajce in vrhne		
obleke	2.90	"
Rigadin dvojna širokost	3.90	"
Šaten črni dvojna širokost	3.90	"
barvani	2.20	"
Obrisače lanene za meter	2.90	"

Velikanska izbira žide in drugega blaga
za površnike, rute, blago za spodnje
hlače i. t. d.

Preglejte cene in prepričajte se!

ACQUA DELL' ALABARDA naj-
boljše sredstvo proti izpadanju las in
za čistost glave. Lekarna Castellano-
vich, lastnik F. Bolaffio — Trst, Via
dei Giuliani 42 (Sv. Jakob).

LLOYD LATINO

IN

SOC. GEN. DI TRASPORTI
MARITTIMI A VAPORE

Agencija Gorizia, Corso Vitt. Em. 5.

Hitre vožnje v Južno Ameriko

Odhodi iz Genove

9. maja 1929 s parobrodom

MENDOZA

v Rio Janeiro in Santos L 1800

v Montevideo in Buenos Aires L 1850

19. maja 1929 s parobrodom

FLORIDA

v Rio Janeiro in Santos L 2100

v Montevideo in Buenos Aires L 2150

Vožnja traja v Rio Janeiro 15 dni,
Santos 16 dni, Montevideo 18 in Bue-
nos Aires 19 dni.

Zobozdravnik

dr. Robert Hlavaty

sprejema

od 9. do 13. in od 16. do 19. ure

v TRSTU

via S. Lazzaro št. 23-II.

Ob sredah in sobotah ordinira

v POSTOJNI

Gostilna „Alle Corriere“

v Trstu via Romagna N. 4 (tik Caffè Fabris)

Domača kuhinja. Izborno vipavsko in
istrsko vino ter kraški teran. Postajališče
korjer in shajališče ljudi z dežele.

Uljudno se priporočata

ŠTRANCAR in PERIC

Živina: Sodeč po zadnjih trgih, se
je cena živini precej popravila in je
dosegla v splošnem 3.50 do 4.50 L za
kg žive teže.

Teleta so po L 4.75 do 5.50 za kg
žive teže. Mladi prešiči (to je šest do
osem tedenski), so v ceni padli. Na
zadnjem sezanskem sejmu (22. aprila)
se je dobilo že za 80 do 120 lir par,
zadnji semenj v Gorici (25. aprila) se
je otvoril s cenami od 100 do 130 lir
za glavo, potem pa je cena precej
padla.

Krma: Pridelek pomladanske krme
je pičel, do prve košnje sena pa je še
daleč. To se tudi pozna na trgu, kjer
stane seno 60—65 lir za kvintal, sla-
ma pa 20—25 lir. Tudi po deželi se ne
dobi seno izpod 50 lir za kvintal.
Otrobi so po 82—86 lir, sezamove tro-
pine po 100—102 lir, orehove pa po
108—110 lir.

Vino: Huda zima je v mnogih kra-
jih zelo škodovala vinski trti. Raz-
pokale in posušile so se predvsem sta-
rejše trte, ponekod, n. pr. na Triden-
tinskem, tudi mlajše. Pri nas so naj-
bolj trpeli latniki pred hišami.

Iz tega bi lahko sklepali na pičel
pridelek bodoče vinske letine, in zato
se je v zadnjem času dvignila cena
vsemu dobremu vinu.

Pri nas so danes sledeče cene:

Vipavsko vino v splošnem od 2.30
do 2.60 lir za liter;

briška rebula od 2.40 do 2.70 lir za
liter;

istrsko vino od 1.70 do 2.20 lir za
liter;

kraški teran od 3.80 do 4.20 lir za
liter in še čez.

Mleko in mlečni izdelki imajo bolj
šibko ceno, kar je vedno na pomlad
in kar traja potem navadno do konca
junija.

Cena mleka je v Trstu po 1.40 do
1.50, v Gorici 1.10 L, po deželi od
—60 do 1.— L liter. Tolminsko čajno
maslo prodajajo na drobno po 17.60
do 19.20; v mlekarnah stane 14—15
lir. V notranjosti Italije stane maslo
12 do 15.75 L. Domači sir je na drob-
no po 8—10 L za kg.

Modra galica, žveplo. Radi podra-
žitve in poznejšega padca cene bakru
se je od zadnjega tržnega poročila
sem (1. št. »Novega lista«) modra ga-
lica dvignila na 320 lir franko tvor-
nica, potem pa zopet padla na 260 do
270 lir, tako da bi bila pri nas upravi-
čena cena na drobno 2.80 do 3 lire za
kilogram.

Žveplo je obdržalo dosedanje ceno,
to je 100 do 110 lir za kvintal.

Od umetnih gnojil pride sedaj v po-
štev le še čilski soliter, deloma apneni
nitrat, ki staneta 105 do 110 lir kvin-
tal.

Zelenjave je na trgih obilo. Špinača
je na debelo po 80, radič po 60 sto-
tink, solata po 1 do 1.50 liro, šparglji
po 4 do 4.20 lir za kg.

Črešnje. Na trgu jih sicer še ni in
pridejo komaj za kake 3 tedne, a ino-
zemstvo se že zanima za to naše prvo
sadje in cena bo vsaj tako visoka,
ko lansko leto.

Pozor!

Pozor!

Dragi kmetovalci!

Vaše pridelke, sad vašega truda in znoja vam pogosto uničuje toča. — —
Zavarujte jih torej pri

Katoliški zavarovalni družbi

„LA CATTOLICA“

Nizke pristojbine.

Ugodni pogoji.

Najnižja čista pristojbina za žito znaša 2,50,
najvišja 5,65. — Plačljiva tudi po žetvi.

Zavaruje stavbe in premičnine proti požaru; proti toči; tudi grozdje. Zava-
rovanje za življenje in na doživetje.

Generalno zastopništvo

TRST - San Nicolò 11

Zastopstvo v Tomaju V. in M. Šonc.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje št. 22: Lepo hruškovo drevo mi je skozi leta redno in obilo rodilo, sedaj pa ne rodi že skozi dve leti nič, ker se mu takoj po cvetju posušijo zarodki in večina rodnega lesa. Kako odpomoči?

Odgovor: To se lahko zgodi iz dveh razlogov, in sicer:

a) Mogoče je drevo napadeno od živalskih škodljivcev. V tem slučaju bi bilo treba drevo poškropiti z mešanico svinčenega arzenata in modre galice. Najprej raztopimo v 50 litrih vode pol kg modre galice in enako količino arzena, potem pa dodamo še $\frac{1}{4}$ kg svinčene arzenata. Na ta način bomo uničili na drevesu vse škodljivce živalskega in glivičnega izvora.

b) Lahko pa je drevo izčrpalo zemljo, predvsem na kaliju in fosforu. V tem slučaju morate pognojiti drevesu z 2 kg superfosfata in 1 kg kalijeve soli. Najprej prekopljite zemljo na meter širokem kolobarju pod kapjo drevesne krone ped na globoko, nato raztrosite umetno gnojilo in ga poravnajte z grabljami.

Če boste drevo poškropil in mu pognojil, potem bo gotovo rodilo. Radi bi videli kos posušenega rodnega lesa.

Vprašanje št. 23: Ali je zdravo dati mladim pujskom posneto mleko in v koliki množini.

Odgovor: Posnetemu mleku morate pujske priučiti, in sicer tako, da jim ga date prvi dan en kozarec, potem pol drugi itd. Posneto mleko (s posnemalnikom posneto) je zdravo za vsako žival.

Vprašanje št. 24: Kako naj iščem dovoljenje, da obiščem sorodnike v inozemstvu?

Odgovor: Morate iti na županstvo in vprašati za potni list, druge poti ne poznamo.

Odgovor na vprašanje štev. 25.

»Relazione dell'on. Mussolini alla Camera dei deputati« ni nikak govora, ampak pisano poročilo, ki ga predložijo navadno ministri k vsakemu novemu zakonskemu načrtu. Poročilo je bilo seve namenjeno novi zbornici.

Listnica uprave.

Dne 25. aprila je nekdo plačal na poštnem uradu Podmelec 12.30 lir za »Novi list«, izpolnil pa poštno položnico kot je bil vzorec v 3. št. »Novega lista«. Naj javi po dopisnici svoje ime.

L. V. 9: Prejeli Vaš dopis, v katerem pa ni bilo duha o 15 lirah, zato nismo stavili v loterijo željenih dveh števil, na katere ne bi tudi ničesar dobili, kot se lahko prepričate iz loterijskih števil, ki so javljene na zadnji strani lista. Uprava si ne more na noben način nakladati bremena, da bi stavila v loterijo za druge.

Odgovorni urednik: dr. Engelbert Besednjak.
Tiskala Katoliška tiskarna v Gorici
Riva Piazzutta št. 18.

Zobozdravniški ambulatorij

TRST - Via delle Sette Fontane 6.

Izvršuje točno vsako delo z zlatom in kavčukom. Našim ljudem z dežele poseben popust za potne stroške. Govori se slovensko. — Delo zajamčeno! — Odprto od 9—13 in od 15—19. Ob nedeljah od 10—12.

Najboljše kakovosti!

Nekatere naše cene:

Poročna soba, bukova masivna L.	1.400.—
" " jesenova	1.600.—
" " luksuzna	2.200.—
" " polna vrata	2.500.—

Vedno posebno ugodne prilike. Pošiljam tudi na deželo.

TÜRK, Trst, via Battisti 12

Pozor na naslov!

Zdravnik
dr. JOSIP POTRATA
sprejema
od 10 - 13 in od 15 - 16 ure
v GORICI
Via delle Monache štev. 1
nad lekarno Pontoni

Avtomobilna mehanična šola, državni patent zajamčen. Vedno odprti tečaji.

Telefon 73-67.

TRST, via Imbriani 14

Pisalne stroje - z italijansko, slovensko in nemško pisavo kakor tudi kontrolne blagajne vse po slučajnostnih niskih cenah prodaja Müller, Trst, via Ireneo della Croce 6 prt. Tel. št. 82 - 96

Skrbne gospodinje in krčmarice!

Velikanska znižanja! Po naravnost smešnih cenah razprodajamo razno vrstno kuhinjsko posodo in druge hišne potrebščine.

Trst, via Carducci 3
(nasproti bivše vojašnice.)

**Zobozdravnik
OPČINE**

restavracija Simonič

četrtak - nedelja od 9. do 12. ure in pol.

LAMA TRIESTE, CORSO GARIBALDI 19

Režila za britje iz najboljšega švedskega jekla. Stroji za striženje lir 17, brilni stroji od 1.90 L naprej. Prvovrstni cepilni noži, škarije, srpi pile za žage, najrazličnejše obrtniško orodje.

Posebnosti: „SOLINGEN“.

Največja garancija in zelo nizke cene!

LAMA TRIESTE, CORSO GARIBALDI 19

POVH ALOJZIJ

URAR in ZLATAR, TRST,

Piazza Garibaldi 2, I. nadstr.

Največja in najpriporočljivejša
o—o delavnica v Trstu o—o

Kupuje krone in zlato

: Darila za birmo :

Cene in blago brez konkurence!

Velike zaloge moške obleke

„ALLE GRANDI FABBRICHE“

TRST - Corso Garibaldi št. 10 - Telef. 79-35

Največja izbira gotovih moških oblek iz dobrega blaga po lir 98.—, 100.—, 125.—, 155.—.

Enaka obleka boljša in luksuzna, iz blaga extra 180.—, 210.—, 260.— lir.

Bogata izbira površnikov in Trench Coats za moške po lir 110.—, 145.—, 190.—, 225.—.

Velikanska zaloga športnih in mornariških, oblek posebno pa oblek za birmance in šolarje od lir 27.—, 35.—, 50.—, 72.—, 90.—, 110.—, itd. itd.

Posamezne jope vseh velikosti in dobrote po lir 48.—, 75.—, 90.—, 110.—, 150.— itd.

Posamezne hlače vseh tipov in vrst po lir 48.—, 60.—, 75.—, 95.—, itd.

Poseben oddelek volnenega blaga za obleke in površnike za naročila po meri z jamstvom dela, izvršenega v lastni krojačnici I. vrste.
Največja vpludnost, točnost in poštenost.

Valuta — tuji denar.

Dne 1. maja si dal ali dobil za:

1 dolar	19.05	lir
1 angl. funt	92.63	lir
100 dinarjev	33.55	lir
100 šilingov (avstr.)	268.25	lir
100 čeških kron	56.51	lir
100 nemških mark	452.25	lir
100 švic. frankov	367.50	lir
100 franc. frankov	74.62	lir
100 belg. frankov	265.50	lir

Beneške obveznice 74.—; obveznice »Consolidato« 80.20.

Loterijske številke.

dne 27. aprila 1929:

Bari	11,	20,	24,	16,	21
Florenca	6,	41,	63,	3,	36
Milan	17,	20,	84,	80,	69
Neapelj	64,	16,	85,	50,	81
Palermo	13,	72,	42,	7,	41
Rim	68,	66,	44,	52,	34
Turin	31,	75,	49,	13,	47
Benetke	35,	74,	42,	64,	7

NOVI list
1929 C 134/1929

070 (450.36=163.6)

019610437,6

V ŠOLI

je otrok daleč od vašega nadzorstva in lahko oboli na glistah, ki so nevarne črevesne zajedavke.

V vsakem takem slučaju dajte vašim otrokom ČOKOLADNI BONBON ARRIEBA PROTI GLISTAM, ki takoj in gotovo uniči vse gliste.

V zelenih zavojih po L. 1.—
Prodaja se v vseh lekarnah.

CARRIBA

ČOKOLADNI BONBON PROTI GLISTAM

Ljudska posojilnica v št. Vidu pri Vipavi
bo imela svoj

redni občni zbor

dne 12. maja 1929 ob pol štirih popoldne v svojem uradnem prostoru v župnišču s sledečim dnevnim redom:

1. Odobrenje zapisnika zadnjega obč. zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Odobrenje računskega zaključka za l. 1928.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Josip Kerševani, Gorica
Piazza Cavour štev. 9

Zaloga šivalnih strojev, dvokoles, gramofonov, samokresov, pušk
in vseh nadomestnih delov goriimenovanih predmetov.

Mehanična delavnica

Gorica - Piazza Cavour štev. 5

Benzina „Lampo“

Telefon št. 415, — — — Brzjavi: KERSEVANI, GORIZIA. CICLI E MACCHINE

Tvrdba Teod. Hribar - Gorica

CORSO G. VERDI št. 32

priporoča svojim starim odjemalcem domače in inozemsko blago vseh vrst posebno veliko izbero črnega sukna za čast. duhovščino in platno znanih tovarn Regenhart & Raymann za cerkvene prte.

Perilo za neveste od najnavadnejših do najfinejših vrst in vse potrebno za popolno opremo nevest.

BLAGO SOLIDNO.

CENE ZMERNE.

Odlikovana tovarna**Anton Breščak, Gorica**

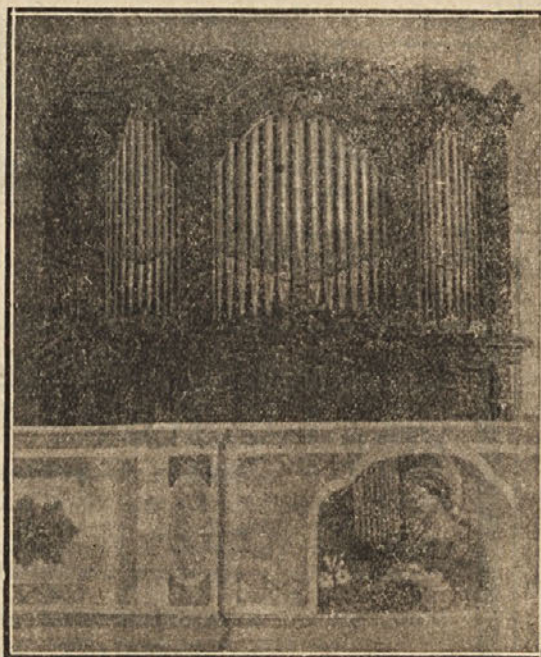
via Carducci št. 14

Največja zaloga pohištva na Goriškem. — Velikanska izbira posteljnjakov od 100 L naprej.

Cene zelo zmerne!

Solidna in skrbna izdelava.**LASTNA DELAVNICA**

v Via Carlo Favetti št. 1 (prej via Vetturini št. 1)

IVAN KACIN

tovarna harmonijev
glasovirjev - orgel
na električni obrat

Gorica - P. Tomaseo 29

Harmonij od 750.— lir naprej

Pianino od 3700.—

Orgle nov mehanični sistem
po 2.000.— lir od registra.

Tovarna izdeluje tudi
oltarje, prižnice i. t. d.

Orgle v Batah
postavila tovarna Iv. Kacin leta 1928.

Plaćilo tudi na obroke.